

Nº 7 — 2019
3. juni · 119. årgang

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejersken

NARRATIV
MEDICIN

LÆS POESI

OG BLIV BEDRE TIL AT SÆTTE
DIG I PATIENTENS STED

VICKI
GUDMANDSEN

EN MODIG SYGEPLEJERSKE

MODTAGER AF
KIRSTEN STALLKNECHT
PRISEN 2019

TEMA

DE SAGDE OP PÅ GRUND AF UTH'ER

Dorthe Lyngbye og Pia Urbrand oplevede alvorlige fejl. Men der blev ikke fulgt op på dem fra ledelsen. En ny analyse viser, at langt fra alle sygeplejersker oplever læring på baggrund af de utilsigtede hændelser, der sker. Ærgerligt, lyder det fra Danske Patienter.

For patienterne er meget optagede af, at de samme fejl ikke sker for andre.

Sykepleier eller spesialsykepleier til spennende jobb

Vi har flere ledige oppdrag enn noen gang fra Tromsø i Nord till Oslo i Sør. Du vil følges opp av en sykepleier som ordner det praktiske, og som er spesialisert på bemanning til sykehus og kommuner over hele Norge. Dedicare er Norges største bemanningsbyrå innen helse. Vi dekker din reise og bolig. Om du er nyutdannet eller har lang erfaring så har vi jobb til deg.

Vi har i år meget god sommerbonus for deg som er sykepleier og spesialsykepleier. Kontakt oss for mer info om denne!

www.dedicare.no/nurse
+47 74 80 40 70 rekruttering@dedicare.no

DEDICARE

Sundhedsområdet skal tages alvorligt – også efter valget

 Sygeplejersker gør hver dag en mærkbar forskel for den enkelte borger og deres pårørende: Sygeplejersker forhindrer unødvendige indlæggelser for bl.a. ældre, kronikere og multi-syge borgere. Sygeplejersker tager den svære samtale med indlagte patienter om det videre sygdomsforløb, og sygeplejersker har den forebyggende samtale om vigtigheden af sund livsstil.

Sygeplejersker skaber tryghed for patienterne i sundhedsvæsenet og er kittet, der sikrer gode patientforløb på tværs af indsatser, afdelinger og sektorer.

Men det kræver de rette rammer og økonomi at udnytte det fulde potentiale i sygeplejerskernes kompetencer. Det kræver, at der fra politisk side er en reel vilje til at give plads og rum til at lade fagligheden komme til udtryk. Og det kræver gode løn- og arbejdsvilkår at tiltrække og fastholde dygtige medarbejdere og ledere.

Samtidig vil en udvidelse af sygeplejerskers ret til selvstændigt at udføre

visse opgaver løfte kvaliteten i indsatserne og bidrage til en afbureaukratisering af arbejdsgangene.

Der er med andre ord ikke brug for flere besparelser, effektiviseringer og pludselige ufinansierede udgifter, hvor medarbejdere og patienter igen må holde for. Der er slet ikke brug for situationer, hvor "den ene hånd" afskediger sygeplejersker, mens "den anden" efterspørger flere sygeplejersker i sundhedsvæsenet.

Derfor skal vi stemme sundhedspolitik til valget. Og derfor skal de valgte folketingspolitikere efter valget sætte sundhed højt på den politiske dagsorden. Når patienterne spørger: Er der en sygeplejerske til stede? – så skal svaret være JA.

Grete Christensen

Grete Christensen,
formand

I MAJ HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

POLITIKEN

"Vi må konstatere, at psykiatrien har været et stedbarn i vores sundhedsvæsen igennem rigtig mange år, og at det aldrig har fået den prioritering, som det egentlig fortjener. Og at vi har et samfund i øjeblikket, hvor mange flere får psykiatriske diagnoser."

GRETE CHRISTENSEN,
formand for Dansk Sygeplejeråd

TV2/LORRY

"Jeg er rigtig glad for, at sundhedsborgmesteren handler på den nye viden om graviditet og nattevagter, og jeg håber, at medarbejderne med nattevagter tager positivt imod den nye mulighed. I den forbindelse er det vigtigt, at den gravide medarbejder, som vælger at overgå til dagvagter, fastholder sit lønniveau, så økonomi ikke skal være en del af beslutningen."

SIGNE HAGEL ANDERSEN, næstformand i DSR Hovedstaden (om Københavns Kommune, der vil fritage gravide for nattevagter)

Stifttidende^{Århus}

"97 pct. af vores medlemmer er kvinder, og hvis man skal have familien til at hænge sammen, og nogen skal have tid til at hente børnene, er det ofte partneren med den laveste løn, som går ned i tid – og det er typisk sygeplejersken, for lønnen er som bekendt ikke så høj, som den burde være."

ANJA LAURSEN,
kredsformand i DSR Kreds Midtjylland

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
JETTE BAGH
jba@dsr.dk
Telefon: 4695 4187

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4108

Journalist
KRISTINE JUL ANDERSEN
kja@dsr.dk
Telefon: 4695 4278

Journalist
MARIA KLIT
mkl@dsr.dk
Telefon: 4695 4120

Journalist
ANNIKA JEPPESEN
aje@dsr.dk
Telefon: 4695 4279

Art Director
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Næste nummer af Sygeplejersken udkommer
24. juni 2019

Hvis Sygeplejersken udebliver
Giv os venligst en besked med dit medlemsnummer til
udeblevetblad@dsr.dk, så retter vi fejlen.

Distribueret oplag
Oktober 2018: 77.117 ekspl.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2016) 875,00 kr. + moms

Løssalg
65,00 kr. + moms. Kontakt Dansk Mediaforsyning
på dsravn@dmfnet.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: ColorPrint

annoncer: Dansk Mediaforsyning,
Elkjærvej 19, st., 8230 Åbyhøj, telefon: 7022 4088

Stillingsannoncer: dsrjob@dmfnet.dk

Forretningsannoncer: dsrtekst@dmfnet.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.:
www.sygeplejersken.dk

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redaktionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydelser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redaktionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uopfordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg, udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsidefoto: Michael Drost-Hansen

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk, www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

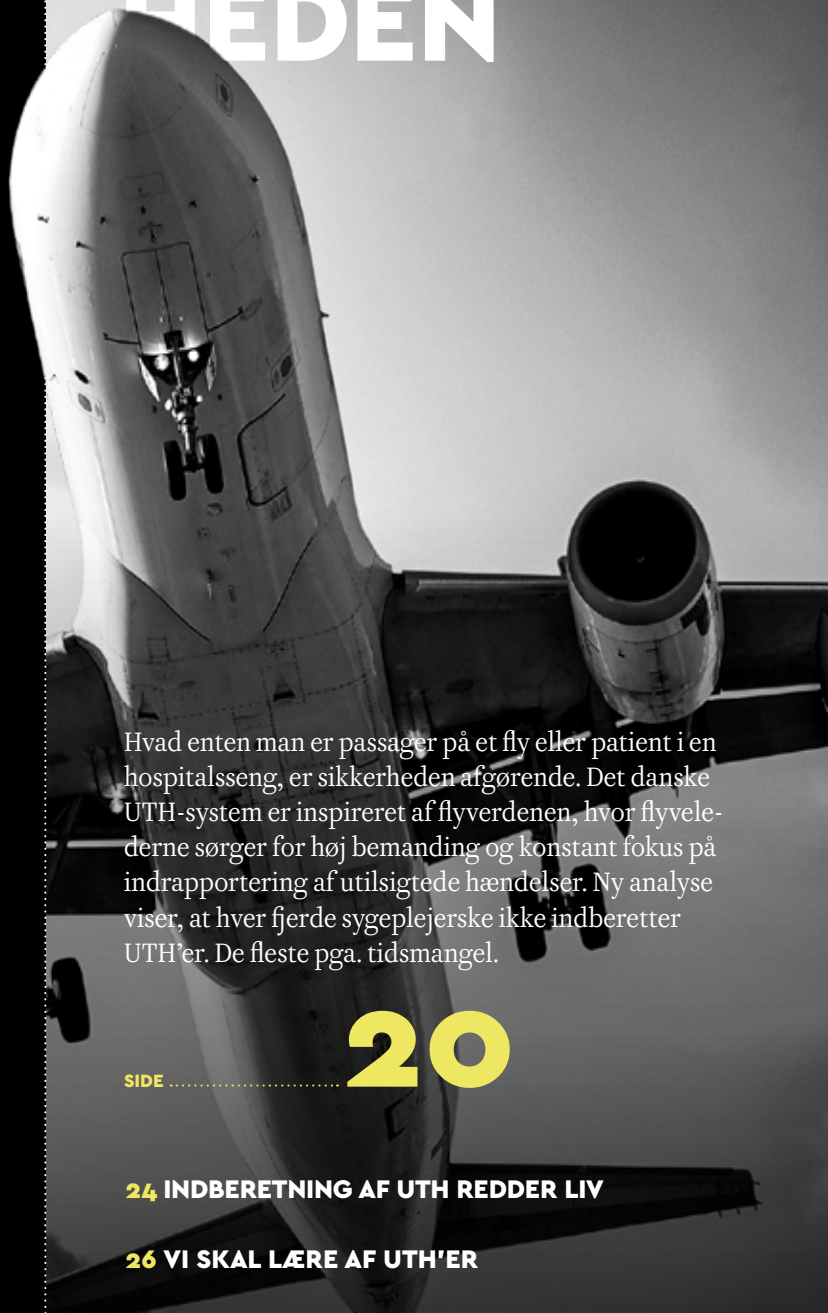

SVANEMERKET
TRYKNOG
5041 0004

INDHOLD

TEMA

STYR PÅ SIKKER- HEDEN

Hvad enten man er passager på et fly eller patient i en hospitalsseng, er sikkerheden afgørende. Det danske UTH-system er inspireret af flyverdenen, hvor flyvelederne sørger for høj bemanning og konstant fokus på indrapportering af utilsigtede hændelser. Ny analyse viser, at hver fjerde sygeplejerske ikke indberetter UTH'er. De fleste pga. tidsmangel.

SIDE

20

24 INDBERETNING AF UTH REDDER LIV

26 VI SKAL LÆRE AF UTH'ER

28 SOM AT SLÅ I EN PUDE

31 TRAVLHED ER GIFT FOR UTH-SYSTEMET

34 INGEN GÅR PÅ ARBEJDE FOR AT LAVE FEJL

FOREBYGGELSE HALVERER ANTIBIOTIKAFORBRUG

Ekspertter har undervist sygeplejersker og sundhedspersonale på syv plejecentre i forebyggelse af urinvejsinfektioner. Nu er forbruget af antibiotika faldet markant.

SIDE

10

LÆR AF POESIEN

Kan man blive en bedre sygeplejerske af at læse digte og skønlitteratur? Sygeplejersken har spurgt tre forskere.

SIDE 48

Drevet af gode resultater

Det kan virke skræmmende, at ens arbejdsindsats bliver kigget efter i sømmene. Men ikke for Kristine Fiirgaard. Hun skiftede job til en privat resultatorienteret virksomhed, hvor hun dagligt hjælper kunder med sundhedsproblemer.

SIDE 66

I AUDIENS HOS DRONNINGEN

Inger Becker har i de sidste 35 år specialiseret sig i patienter med spiseforstyrrelser. Det blev også samtalemøde, da hun takkede Hendes Majestæt Dronning Margrethe for sin fortjenstmedalje.

SIDE 56

HØRT!

Fortæl de gode historier om faget

Lektor Trine Stougaard Madsen ser gerne, at man hvert år bruger Sygeplejerskernes dag til at synliggøre fagets værdi for samfundet.

SIDE

17

KIRSTEN
STALLKNECHT
PRISEN
2019

HUN HAVDE MODET TIL AT YTRE SIG

Sygeplejerske Vicki Gudmandsen modtager Kirsten Stallknecht Prisen 2019 for sit mod til at ytre sig offentligt om afviste UTH'er på Rigshospitalet.

SIDE 38

10 ÅR SOM FORMAND

Minder, erfaringer, ydmyghed og ansvar. Grete Christensen kigger tilbage på et årti som formand for Dansk Sygeplejeråd.

SIDE 58

Opdag dermatologisk udviklet hudpleje, som anbefales og roses af eksperter overalt i verden.

NeoStrata tilbyder

- Supplerende pleje både til patienter og kunder som ønsker mere kosmetisk pleje som anti-age eller hjælp med hyperpigmentering.
- Præ- & post procedur pleje, for bedst mulig heling af huden ved indgreb.
- Meget effektiv og samtidig enkel kemisk peeling.
- Tryghed i brug og effekt - dokumenteret effekt, over 50 års erfaring fra hudlæger.

NeoStrata hudplejeprodukter og behandlinger:

Normaliserer cellefornyelsen

Giver øget fasthed og fyldighed

Minimerer pigmentforandringer og giver en jævnere hudtone

Eksfolierer og minimerer urenheder

Modvirker tør hud i ansigtet og på kroppen

Kan tilpasses til en række forskellige hudtyper, også til sensitiv hud

NeoStrata er en hudplejevirkning fra USA, som står for førende dermatologisk forskning og udvikling. NeoStrata blev grundlagt af to af verdens førende hudplejeforskere, professorerne Dr. Eugene van Scott og Dr. Ruey Yu. De har udviklet og taget patent på frugtsyreteknologien (AHA/PHA), hvis effekt er dokumenteret i en lang række kliniske studier, og som er omtalt i meget positive vendinger i talrige medicinsk-dermatologiske tidsskrifter.

PASSION FOR SKIN CARE
PROVEN BY SCIENCE
NeoStrata[®]

Avanceret forskning. Revolutionerende resultater.

Tlf. 33 91 91 48 | info@neostrata.dk | www.neostrata.dk | [Instagram @neostratanordic](https://www.instagram.com/neostratanordic) | [facebook.com/neostratanordic](https://www.facebook.com/neostratanordic)

VIBEKE OLESEN

54 år, arbejdssted: Sundhedsklinikken,
Udrejsecenter Sjælsmark, Røde Kors

Tekst MICHAEL HOLBEK

HVORFOR VALGTE DU AT BLIVE SYGEPLEJERSKE?

"Jeg ville gerne arbejde med mennesker og føle, jeg kunne gøre en forskel. Valget stod mellem at blive politibetjent eller sygeplejerske, og det blev sygeplejerske."

HVAD VAR DIT FØRSTE JOB?

"På åben psykiatrisk afdeling på Nordsjællands Hospital, Hillerød."

HVORFOR VALGTE DU AT SPECIALISERE DIG INDEN FOR ASYLSYSTEMET?

"Jeg har været i asylsystemet i 12 år på modtagecenter, opholdscenter, børnecenter og udrejsecenter, hvor jeg er nu. Det er spændende at arbejde med mennesker fra andre kulturer, fordi deres livssyn og måde at opfatte tingene på kan være anderledes end gængs dansk opfattelse. Men der er også mange ligheder, uanset hvor i verden du kommer fra."

HVEM HAR DU LÆRT MEST AF I DIN KARRIERE?

"En sygeplejerske i psykiatrien, som fik mig til at indse, hvor vigtigt mit menneskesyn er, og hvor meget det påvirker mit arbejde med andre mennesker. For mig er det vigtigt at se det enkelte menneske, som det er, og respektere, at vi er ligeværdige."

HVAD KENDETEGNER EN GOD SYGEPLEJERSKE?

"At man har empati. At man kan arbejde inden for de rammer, der er givet. At det er menneskeligt at tage fejl, og at man kan

vokse af sine fejl. Desuden er humor vigtigt, for den kan være meget brugbar til at nå ind til andre i vanskelige situationer eller til at afdramatisere noget, der er svært."

HVILKET RÅD VIL DU GIVE EN NYUDDANNET?

"Vær tro mod dig selv og accepter, at du er nyuddannet. Du skal søge råd og vejledning, og det er vigtigt, at du er vedholdende, når du har brug for hjælp."

HVAD ER DET MEST TILFREDSTILLENDE VED DIT JOB?

"At ingen dage er ens. At jeg får brugt alle facetter af mig selv, både fagligt og personligt. Og så at jeg har stor indflydelse på min dagligdag."

HVAD ER DET MEST UDFORDRENDE VED DIT JOB?

"Det er svært at være vidne til en sårbar gruppe mennesker, som er havnet i en svær situation, hvor ventetiden er utrolig belastende for både børn og voksne. Det er udfordrende at være i orkanens øje med mediebevågenhed, hvor mange vil det bedste for disse mennesker. Jeg oplever, at man ikke kan åbne eller tænde for et nyhedsmedie eller de sociale medier, uden at det bliver fortalt, hvordan vilkårene er her på Sjælsmark. Hvordan man opfatter det, om man synes, det er rigtigt eller forkert. Og der kommer hele tiden faktuelle ting, som er forkerte. Vi står her i dagligdagen med vores arbejde og kan ikke korrigere. Vi må bare stiltiende acceptere det, der bliver sagt, selv om vi måske ved, at det forholder sig anderledes."

HVAD KAN HOLDE DIG VÅGEN OM NATTEN?

"Når jeg ikke føler, tiden slår til, og når jeg mister overblikket."

HVAD ER DU MEST STOLT AF I DIN KARRIERE?

"Jeg har valgt en uddannelse, der er så mangesidig, at hvis jeg har lyst til at lave noget andet, så har jeg mulighed for det."

HVIS DU KUNNE ÆNDRE EN TING I SUNDHEDSVÆSENET, HVAD SKULLE DET SÅ VÆRE?

"At det enkelte menneske bliver hovedpersonen, og at sundhedsvæsenet arbejder sammen med fokus på det enkelte menneske. I dag bliver man kastet hid og did, systemerne samarbejder ikke, og undersøgelser skal laves igen og igen. Det er spild af ressourcer for alle parter. Det vil jeg gerne ændre."

HVOR SER DU DIG SELV OM FEM ÅR?

"Jeg tænker, at jeg enten er i Røde Kors eller arbejder med misbrugsproblematikker, men jeg er ikke afklaret."

HVORDAN TROR DU, AT SYGEPLEJEN VIL UDVIKLE SIG DE NÆSTE 10 ÅR?

"Jeg tror, sygeplejersken vil få større betydning, fordi vi er en alsidig faggruppe. Der er mangel på sygeplejersker, og vi vil derfor i højere grad komme til at fokusere på det, vi er gode til og oprindeligt er uddannet til, nemlig patientkontakten. Det er mit håb, at der bliver mindre administrativt arbejde." ●

Hver tredje overvejer at stoppe

Skal der uddannes flere sygeplejersker, kræver det flere ressourcer. Det fastslår formand for Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Kamilla Futtrup.

Tekst HENRIK BOESEN · Foto PHILIP DAVALI

Undervisning i teori er en del af sygeplejerskeuddannelsen. Men mange sygeplejestuderende oplever, at der ikke er tid nok til at prøve den af i praksis.

Hver tredje sygeplejestuderende har overvejet at droppe uddannelsen. To ud af tre sygeplejestuderende har ikke sådanne overvejelser.

Resultatet fremgår af den seneste studielivsundersøgelse, som Dansk Sygeplejeråds Analyseafdeling har foretaget i februar blandt 7.144 sygeplejestuderende medlemmer af SLS. Lidt flere end hver tredje sygeplejestuderende svarede på spørgeskemaet.

Formand for Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Kamilla Futtrup, er ked af undersøgelsens resultat:

”Det er tragisk og sørgeligt, at en tredjedel af de studerende overvejer at holde op, fordi de ikke er sikre på, at de når at blive sygeplejersker, som er dygtige nok til at varetage fremtidens komplekse sundhedsvæsen, siger hun i en kommentar.

Flest på 6. semester

Af samme undersøgelse fremgår desuden, at jo længere fremme i sygeplejerskeuddannelsen den enkelte studerende befinder sig, jo flere har overvejelser om at droppe ud.

6. semester er det tidspunkt i uddannelsen, hvor flest studerende gør sig overvejelser om at stoppe. Kamilla Futtrup ser en klar begrundelse for, hvorfor det netop er de nuværende 6.-semesterstuderende, som topper listen:

”Det er de studerende, som i længst tid har været ramt af besparelserne som følge af omprioriteringsbidraget, der blev indført i 2016,” forklarer hun og fortsætter:

”Når man oplever reducere af både undervisning og vejledning, så er det nemt for en sygeplejestuderende at føle

sig overladt til sig selv og stille spørgsmålet: ”Lærer jeg nok på uddannelsen til at blive en dygtig sygeplejerske?”

Tung teori skal afprøves i praksis

Kamilla Futtrup fremhæver, at der fortsat er meget tung teori på uddannelsen, som efterfølgende skal prøves af i praksis. Bl.a. her opstår problemet:

”Der er simpelthen ikke tid nok til at prøve teorien af i praksis,” vurderer hun.

Opbakning til det synspunkt kan hun finde i undersøgelsen, hvor knap en fjerdedel svarer, at de er uenige eller overvejende uenige i synspunktet ”Min kliniske vejleder havde tid til at give mig den sparring og vejledning, jeg havde brug for.” Retfærdigvis bør det fremhæves, at næsten halvdelen svarede, at de var enige i synspunktet.

Fremtidens sygeplejersker

Undersøgelsen kommer på et tidspunkt, hvor der aktuelt fra politisk hold tales meget om at uddanne flere sygeplejersker for at komme fremtidens større behov for sygeplejersker i møde. Kamilla Futtrup håber af den grund at komme af med besparelserne:

”Skal der uddannes flere sygeplejersker, er det meget vigtigt, at der investeres i både den praktiske og teoretiske del af uddannelsen. Der skal være undervisere og undervisning nok på uddannelsesstederne, og der skal være kliniske vejledere og sygeplejersker nok til at uddanne os i praktikken,” slår hun fast.

Rettelse:

I artiklen "Norge gav Maja oplæring og praktisk erfaring", som blev bragt i Sygeplejersken nr. 6, 2019, står der, at Maja Nohns modtager tillæg på 10 danske kroner i timen på Rigshospitalet. Dette er en fejl. Hun får ca. 10 danske kroner mindre i tillæg om måneden, end da hun arbejdede i Norge.

Redaktionen beklager fejlen.

10

Det er det antal kommuner, der har pilotafprøvet Styrelsen for Patientsikkerheds nye metode til samlet rapportering af utilsigtede hændelser af mindre alvorlig karakter (UTH).

I stedet for at rapportere hver enkelt UTH til Dansk Patientsikkerhedsdatabase (DPSD), bliver de mindre alvorlige UTH'er skrevet ned på papir i dagligdagen, og efter en måned samles de og rapporteres til DPSD.

Projektet har været så stor en succes, at alle landets kommuner tilbydes støtte til implementering fra efteråret 2019.

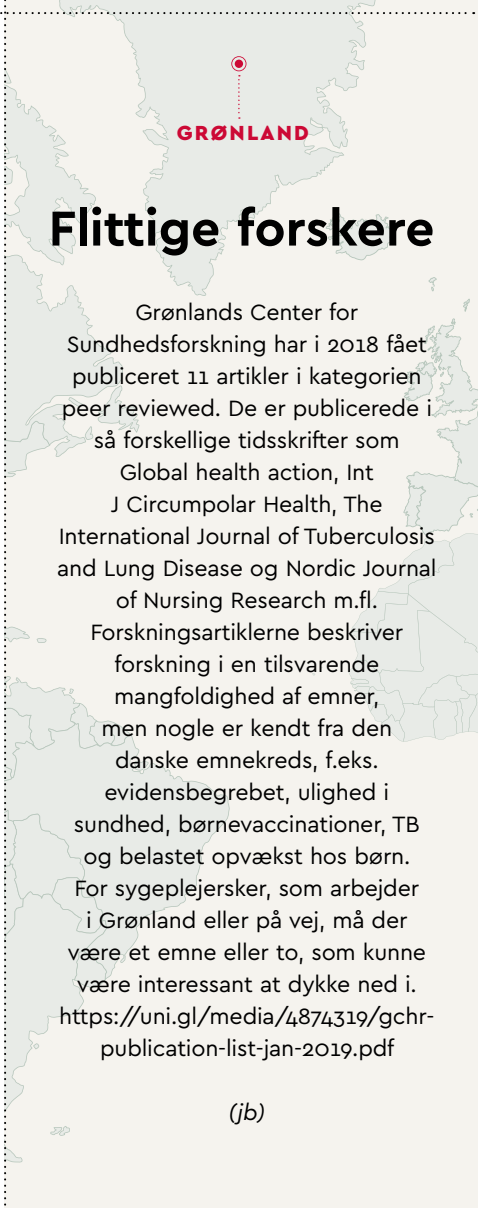
Det vil, ifølge styrelsen, synliggøre tendenser og øge bevidstheden om utilsigtede hændelser. Formålet er at skabe kortere læringsloops og mere kvalitet i det lokale læringsarbejde.

Styrelsen for Patientsikkerhed forventer, at samlerapportering senere vil blive et lovkrav.

(awi)

Læs tema om utilsigtede hændelser på side 20

Flittige forskere

Grønlands Center for Sundhedsforskning har i 2018 fået publiceret 11 artikler i kategorien peer reviewed. De er publicerede i så forskellige tidsskrifter som Global health action, Int J Circumpolar Health, The International Journal of Tuberculosis and Lung Disease og Nordic Journal of Nursing Research m.fl. Forskningsartiklerne beskriver forskning i en tilsvarende mangfoldighed af emner, men nogle er kendt fra den danske emnekreds, f.eks. evidensbegrebet, ulighed i sundhed, børnevaccinationer, TB og belastet opvækst hos børn. For sygeplejersker, som arbejder i Grønland eller på vej, må der være et emne eller to, som kunne være interessant at dykke ned i. <https://uni.gl/media/4874319/gchr-publication-list-jan-2019.pdf>

(jb)

TV-Serie

Atomkatastrofen på Chernobyl

"Chernobyl" dramatiserer den sande historie om en af de værste menneskeskabte katastrofer i historien. I april 1986 eksploderede reaktor 4 på atomkraftværket Chernobyl i Ukraine. Miniserien fortæller om de mænd og kvinder, der ofrede sig for at redde Europa fra en katastrofe af uset omfang. Vi følger blandt andet atomforskeren Valery Legasov (Jared Harris), der bliver sat til at rådgive den øverstkommanderende Boris Shcherbina (Stellan Skarsgård). Legasov kæmper for at få de politiske ledere overbevist om, at man bør evakuere den nærliggende by, Pripyat, hvis uvidende indbyggere har været udsat for dødelig stråling i et døgn. Serien giver også et stærkt indblik i sygeplejerskers farlige arbejde med at redde ofrene. Danske David Dencik spiller birollen som Mikhail Gorbatsjov.

"Chernobyl" kan ses på HBO. Femte og sidste afsnit har premiere den 4. juni 2019.

FAGLIGT SAMARBEJDE HALVERER ANTIBIOTIKABRUG PÅ PLEJECENTRE

Ekspertter fra Herlev og Gentofte Hospital har undervist sygeplejersker og sundhedspersonale på syv plejecentre i forebyggelse af urinvejsinfektioner. Som resultat er forbruget af antibiotika faldet markant.

Tekst HELLE LINDBERG · Foto BAX LINDHARDT

Ældre på danske plejecentre er blandt de patientgrupper i Europa, som oftest får antibiotika. Halvdelen af behandlingerne gives mod urinvejsinfektioner, men undersøgelser har vist, at mange medicineres unødigt.

Et samarbejdsprojekt mellem Herlev og Gentofte Hospital, Frederikssund og Gentofte kommuner har dog på kort tid formået at nedbringe brugen af antibiotika markant. Siden projektets opstart i 2017 har tre eksperter fra hospitalets Klinisk Mikrobiologisk Afdeling undervist knap 500

sygeplejersker og sundhedspersonale på i alt syv plejecentre i infektioner, smittespredning og antibiotika.

Imens projektet stod på, blev antallet af antibiotikaordinationer mod urinvejsinfektioner på plejecentrene næsten halveret. Projektleder Jette Nygaard Jensen fra Klinisk Mikrobiologisk Afdeling på Herlev og Gentofte Hospital er meget glad for resultatet.

”Selvom vi havde forventet, at antibiotikaforbruget kunne reduceres, er vi alligevel overraskede over det gode resultat. Vi har været imponerede

over engagementet hos personalet på plejecentrene, ligesom de kommunale hygiejnesygeplejersker har ydet en kæmpe indsats for at omsætte viden til praksis,” siger hun.

Jette Nygaard Jensen understreger, at netop sygeplejersker spiller en central rolle i den forebyggende pleje.

”Det er sygeplejerskerne og sundhedspersonalet, der er tættest på borgerne, og som er de første til at opdage symptomerne. Med den rette viden kan de medvirke til, at brugen af antibiotika holdes nede,” siger hun.

Fag& Forskning

Mere nyt fra

Fag&Forskning

Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Ensartede retningslinjer for prøve i medicin håndtering

Sygeplejestuderendes Landssammenslutning (SLS) hilser det velkomment, at professionshøjskolerne nu arbejder på en fælles retningslinje for prøven i medicin håndtering.

Litteraturen bag faget farmakologi er ens på alle skoler, men der er udsving i karakteren af undervisningen og ikke mindst i, hvordan prøverne afvikles. De studerende oplever store forskelle

i sværhedsgraden ved prøverne, og der er stor forskel i dumpeprocenterne fra skole til skole.

”Sygeplejestuderende skal blive uddannet til at blive en dygtig sygeplejerske, uanset hvor i landet de er blevet det, siger formanden for SLS Kamilla Futtrup.

(hbo)

Kirsten Stallknecht Prisen har til formål at styrke sygeplejerskernes stemme i det offentlige rum, og prisen gør en forskel, kunne forrige års vinder Pia Lüders Røge (tv.) fortælle den nyslåede vinder Vicki Gudmandsen.

Pris giver mod til fortsat at tale

Sygeplejerske Vicki Gudmandsen modtager Kirsten Stallknecht Prisen 2019 for sit mod til at ytre sig offentligt om afviste UTH'er på Rigshospitalet. For forrige års vinder Pia Lüders Røge har prisen været et vigtigt våben i kampen for flere kolleger.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Foto **BAX LINDHARDT**

Det var modigt, da sygeplejerske på Rigshospitalets hjerteintensivafdeling Vicki Gudmandsen gik til medierne i en sag om afviste UTH-indberetninger. Og det var vigtigt for patientsikkerheden, at offentligheden blev gjort opmærksom på, at der ikke var nok sygeplejersker til at udføre den nødvendige behandling.

Det fastslår dommerkomitéen bag Sygeplejerskens Kirsten Stallknecht Pris 2019, der har valgt, at prisen i år skal gå til Vicki Gudmandsen blandt et stærkt felt af i alt 12 nominerede. Prisoverrækkelsen fandt sted i Kvæsthuset mandag den 20. maj, hvor vinderens familie og kolleger var mødt talstærkt op for at hylde den modige sygeplejerske.

Da formand for Dansk Sygeplejeråd Grete Christensen overrakte prisen, roste hun både Vicki Gudmandsen og kollegaerne for at stå frem i en tid, hvor mange sygeplejersker tier, fordi

de er bange for ansættelsesmæssige konsekvenser.

”Det er på grund af sygeplejersker som jer, at vi kan sætte ansigt på konsekvenserne af en alt for travl hverdag og skabe politisk opbakning til at forandre tingene – for patienternes og vores egen skyld,” sagde hun.

Gav mod til at tale

Forrige års vinder Pia Lüders Røge, hjemmesygeplejerske i Odense Kommune, havde som medlem af dommerkomitéen taget turen til København for at hædre Vicki Gudmandsen. Pia Lüders Røge fortalte, hvordan Kirsten Stallknecht Prisen gav hende rygdækning og mod til at fortsætte sin kamp for at skaffe flere kolleger i en tid, hvor spændet mellem krav og ressourcer blev ved med at vokse. Kort efter prisoverrækkelsen i 2017 deltog hun i et stormøde, hvor rådmanden for Ældre-

og Handicapforvaltningen var mødt op.

”På grund af prisen havde jeg mod til at tale direkte til ham om vores udfordringer. Både prisen og det at vide, at mine kolleger og Dansk Sygeplejeråd var der for mig, også i forhold til eventuel juridisk bistand, gjorde en stor forskel. Det var et våben, der gjorde mig stærk,” fortæller hun.

Siden 2017 er det team, Pia Lüders Røge arbejder i, blevet opnormeret fra otte til 12 sygeplejersker. Det er et skridt på vejen – men, pointerer hjemmesygeplejersken:

”Opgaverne er også blevet mere komplekse. Så der er stadig en ubalance mellem krav og ressourcer. Men det er blevet et mere legitimt emne at tale om på vores arbejdsplads. Det var det ikke, før jeg fik prisen.”

Læs også interviewet med Vicki Gudmandsen på side 38.

Charlotte Ife (tv.),
Grete Christensen
og Anni Fjord. Astrid
Opstrup var med over
en Skypeforbindelse fra
Den Centralafrikanske
Republik, hvor hun er
udsendt med Læger
uden Grænser.

Medaljer for exceptionelt mod og opofrelse

Anni Fjord, Charlotte Ife og Astrid Opstrup modtog den 24. maj den prestigefyldte Florence Nightingalemedalje, som uddeles af Internationalt Røde Kors.

Tekst **SUSANNE BLOCH KJELDEN** · Foto **SØREN SVENDSEN**

Mod og opofrelse af den exceptionelle slags. Internationalt Røde Kors' prestigefyldte Florence Nightingalemedaljen blev i 2019 givet til 29 sygeplejersker på verdensplan, som arbejder i konflikt- og katastrofeområder. Tre danske sygeplejersker var i år del af det eksklusive selskab, sundhedsplejerske Anni Fjord og intensivsygeplejerskerne Charlotte Ife og Astrid Opstrup.

Røde Kors' generalsekretær, Anders Ladekarl, og Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen, overrakte medaljerne til de danske sygeplejersker, og i sin tale udtrykte Grete Christensen sin stolthed.

"Medaljen er både en anerkendelse af jeres indsats fra Internationalt Røde Kors – men også herhjemme anerkender vi jeres arbejde, både blandt kolleger og organisationer. I er blandt de få, som modtager lige præcis denne anerkendelse, der som nævnt er den største indenfor sygeplejen."

Læs mere om Florence Nightingalemedaljen og modtagerne: [Dsr.dk søg på "Florence Nightingalemedaljen"](#)

Anni Fjord:

Sundhedsplejerske Anni Fjord, 65 år, har i over 40 år hjulpet mødre, børn og familier i flygtningelejre i Danmark og i konfliktzoner i verdens brændpunkter som Etiopien, Sudan, Yemen, Bangladesh og Afghanistan. Hun arbejder for Læger uden Grænser.

Charlotte Ife:

Intensivsygeplejerske Charlotte Ife, 52 år, har siden 2013 været på seks missioner for Røde Kors til Sydsudan, Libanon, Bangladesh og Pakistan. Hun er i øjeblikket udsendt til Peshawar i Pakistan, hvor hun arbejder med at sætte uddannelse i system i en stor fattig region.

Astrid Opstrup:

Intensivsygeplejerske Astrid Opstrup, 37 år, er beviset på, at også yngre sygeplejersker kan gøre sig fortjent til Florence Nightingalemedaljen. Siden 2014 har hun været udsendt med Læger uden Grænsers nødberejdskab til nogle af verdens største katastrofeområder i Bangladesh, Mosul, Etiopien og Congo, og for tiden er hun i Den Centralafrikanske Republik.

Bo og arbejde i ekstreme Arktis uden skader

Tre sygeplejestuderende fra Vejle har som bachelorprojekt udviklet et antal brochurer, som giver vigtige råd til gæster og beboere på Thule Air Base.

Tekst **HENRIK BOESEN**

Fotografering uden handsker i 45 graders kulde på Thule Air Base i Grønland 1.200 km nord for polarcirklen fører hurtigt til forfrysninger i hænderne. Og det kunne formentlig være undgået, hvis fotografen havde vidst bedre: at bruge handsker. Og hospitalspersonalet flere timers flyvning borte kunne have sparet sig behandlingen og brugt ressourcerne på noget andet.

Sygeplejestuderende Alina Aiesha Khan besøgte sammen med to medstuderende Thule Air Base første gang i 2017. Ved ankomsten blev de, som alle gæster gør det, briefet om de helt særlige forhold, der gør sig gældende ved ophold på basen. Men briefing nævnte ikke noget som helst om de sundhedsproblematikker, der kan forekomme.

”Det var der, vi kom ind i billedet,” fortæller Alina Aiesha Khan og beretter derefter om samtaler med det danskaltende hospitalspersonale. De savnede materiale, der kunne fortælle om og dermed begrænse forebyggelige skader som følge af opholdet i den grønlandske natur.

Overlev 120 dage i mørke

Det hele endte med et innovationsbachelorprojekt, hvor de tre sygeplejestuderende i samarbejde med hospitalet fik fremstillet fire brochurer med evidensbaserede råd om sundhed til dem, der bor og opholder sig i Thule.

Gæster, som er både forskere, politikere, ansatte m.fl., kan nu læse

om, hvordan de skal forholde sig til den ekstreme kulde, hvordan man overlever med fire måneders enten totalt mørke eller fuld sol døgnet rundt, hvad der er godt at huske at spise, og hvordan man forholder sig til de vilde dyr.

”Hele projektet gav os en følelse af anerkendelse. Vi føler, vi kom meget længere ud, end vi havde regnet med,” siger Alina Aiesha Khan.

Hun og de to medstuderende, søstrene Aniqué og Anne-Lise Bache Dorland, som nu alle er færdiguddannede, venter i øjeblikket på, at det danske sundhedspersonale bliver færdige med at oversætte brochurerne til engelsk, da de amerikanske myndigheder på basen er blevet interesseret i materialet.

Informationsmaterialet giver gode råd om bl.a. at undgå forfrysninger i hænderne.

Fag & Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning. Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Flertydige resultater af rygeres sundhedssomkostninger

Det nationale forsknings- og analysecenter for velfærd, VIVE, har netop udgivet en rapport om de sundhedsøkonomiske konsekvenser af rygning: ”Omkostninger ved rygning i et livstidsperspektiv”.

Mens rygerne lever, har de gennemsnitligt højere sundhedssomkostninger år for år, viser en gennemgang af ni nordeuropæiske studier. Men studierne resultater er ikke entydige, når sundhedssomkostningerne skal

opgøres i et livstidsperspektiv. Nogle studier når frem til højere omkostninger, andre viser lavere eller ingen forskel.

Rapporten kan derfor ikke konkludere, om sundhedssomkostningerne er højere for rygere end for ikke-rygere set over et helt liv.

(hbo)

Blæksprutter beroliger demente

Hæklede blæksprutter til præmature babyer gavner nu også demente patienter.

Tekst **LOTTE HAVEMANN** · Foto **CATHRINE ERTMANN**

Da sygeplejerske Maja Skov Aagaard fra Ortopædkirurgisk sengeafsnit O1 på Aalborg Universitetshospital stod med en dement og urolig patient, som skulle have lagt to katetre, holdt hun patientens hænder og sang børnesange for hende.

”Jeg har små børn, og jeg kunne ikke huske andre sange. Patienten faldt til ro, og vi kunne lægge PVK på hende,” fortæller Maja Skov Aagaard.

Bagefter tænkte Maja Skov Aagaard over, hvor ærgerligt det var, at personalet ikke havde noget at tilbyde for at skabe tryghed for denne type patienter.

Hun havde under sin uddannelse været i klinik på en neonatalafdeling,

hvor hun havde set, hvordan hæklede blæksprutter havde en beroligende effekt på de præmature babyer.

For nogle måneder siden kontaktede Maja Skov Aagaard så Charlotte Ravn fra Spruttegruppen i Nordjylland, som står bag de hæklede blæksprutter. De aftalte at afprøve blæksprutterne på de demente og delirøse patienter på sengeafsnit O1.

”Vi fik nogle sprutter ud, og de virkede fantastisk. Vores patienter og deres pårørende modtog dem med glæde, og vi kunne skabe noget ro og give vores patienter noget tryghed,” fortæller Maja Skov Aagaard.

De patienter, som skulle opereres,

kunne få blæksprutterne med ned til operation, og anæstesen samt opvågningen kunne melde om god effekt af sprutterne, idet de havde færre patienter, som selv rev katetre, perifere venekatetre og iltbriller af.

Maja Skov Aagaard fortæller, at patienterne også reagerede positivt på blæksprutternes kraftige farver og pynt. Ud fra sengeafsnittets ønsker lavede spruttegruppen en demenssprutte, der passer i en voksenhånd og har færre og kraftigere fangarme.

Gruppen ”Hæklede sprutter til demente – Demensven” kan findes på Facebook.

Den sidste levetid på dagsordenen

Projekt ”Klar til samtalen” kommer med konkrete anbefalinger til, hvordan man i kommuner og på sygehuse kan sætte samtaler om den sidste levetid på dagsordenen og dermed sikre, at døden kan foregå værdigt. Det handler om at undgå overbehandling og om at tage hensyn til de ønsker, som de ældste og mest syge borgere har – og deres pårørende.

Ni sygehuse og tre kommuner står bag anbefalingerne, og projektet er sat i søen af Dansk Selskab for Patientsikkerhed, hvor blandt andre Dansk Sygeplejeråd har været repræsenteret i en følgegruppe.

Anbefalingerne retter sig både mod ledelser i kommuner og på sygehus, som skal sætte samtalerne i system, og de retter sig mod dem, som i dagligdagen skal gennemføre samtalerne.

Find anbefalingerne: www.patientsikkerhed.dk > projekter > Klar til samtalen

(sbk)

Fra venstre: Kamilla Futtrup, Trine Johansen Rasmussen, Sebastian Kongskov Larsen, Julie Jørgensen, Julie Bjerg Jakobsen og Kasper Madsen. Foto: Bjarke Lindemann.

Sygeplejestuderende genvælger formand

Sygeplejestuderende Kamilla Kjeldgaard Futtrup blev på SLS' årsmøde i maj genvælgt som formand for Sygeplejestuderendes Landssammenslutning for det kommende år. Sebastian Kongskov Larsen blev valgt som ny næstformand. Han afløser Anne Vagner Christensen.

Et gennemgående tema på årsmødet var ønsket om at styrke de sygeplejestuderendes indflydelse på professionshøjskolerne. Endelig besluttede årsmødet, at SLS i det kommende år skal gennemføre et organisationsudviklingsprojekt, der skal styrke SLS'ernes interne samarbejde. Målet og titlen på projektet er intet mindre end "Vejen til Danmarks mest indflydelsesrige studenterorganisation."

(hbo)

VI BYGGER DEN RIGTIGE VOGN TIL JERES BEHOV

- anæstesivogne
- isolationsvogne
- hjertestopvogne
- akut- & dropvogne
- behandlingsvogne
- flexvans
- tilbehør

TEST SELV

Få en vogn på prøve

StandardSystemer
by MedicSysteme

+45 38 26 49 00

standardsystem.dk/vogne

NATURLIG HJÆLP TIL DIN SUNDHED

TRIFALLA

Styrker fordøjelsen og sikrer regelmæssig afføring. Naturlige antioxidanter styrker immunforsvaret og beskytter celler og organer. Modvirker oppustethed samt både hård og tynd mave.

TRIFALLA SPECIAL

Modvirker hård og træg mave samt neutraliserer luftdannelse i tarmen.

Forhandles af Matas og helsekost samt netbutik human-balance.dk

Se mere på human-balance.dk

Human Balance - Tlf. 40 74 4 67

Singapore | 2019 CONGRESS
International Council of Nurses

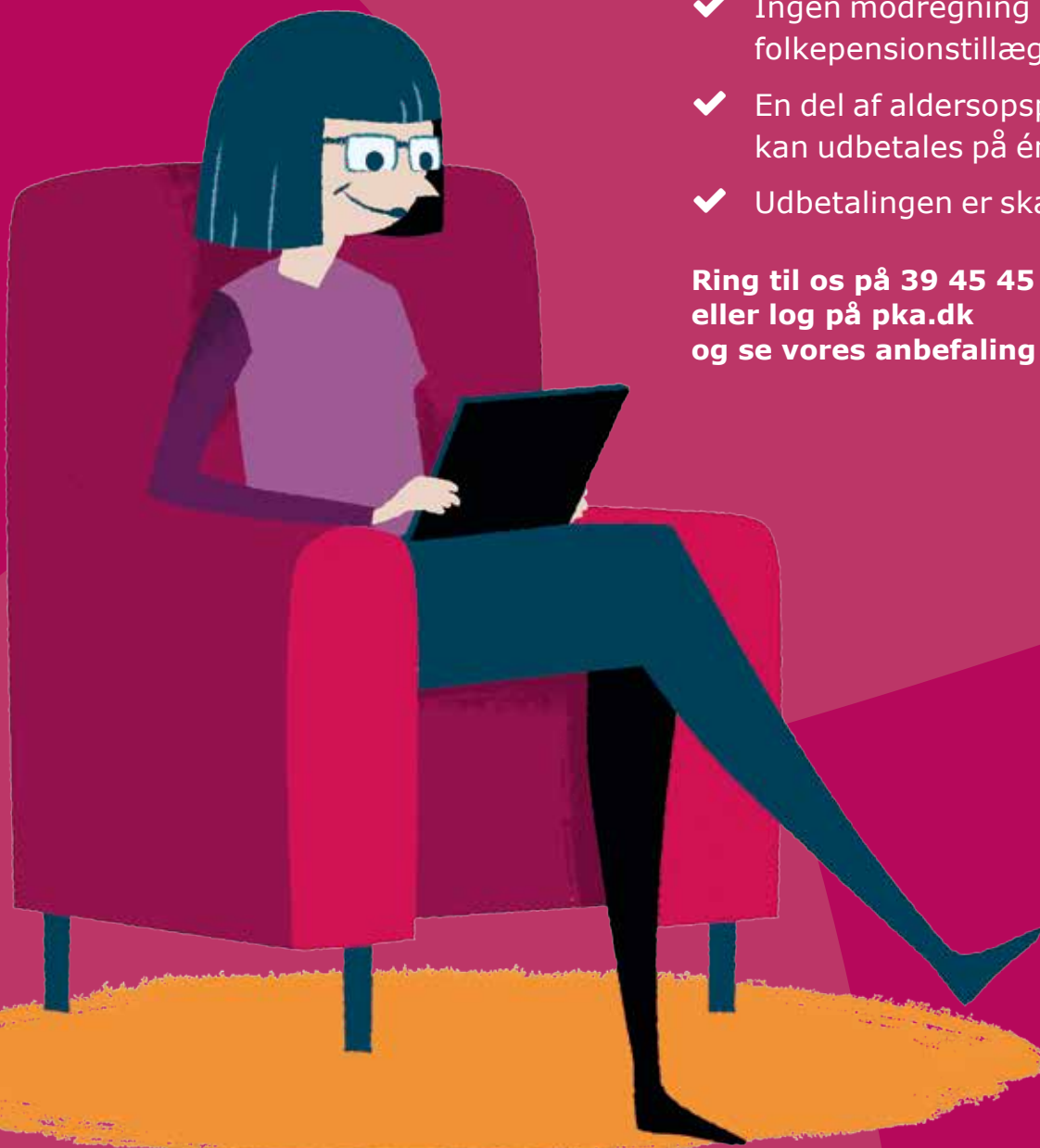
ICN Singapore 2019

Den internationale sygeplejerskeorganisation ICN afholder i juni 2019 kongres i Singapore under temaet "Beyond healthcare to health". Der deltager ca. 80 danske sygeplejersker på kongressen. På kongressen er danske sygeplejersker flot repræsenteret med 20 præsentationer.

DSR opfordrer de danske sygeplejersker, der deltager, til at registrere dette på DSR's hjemmeside. I anledningen af ICN-konferencen i Singapore inviterer Sygeplejerskernes Samarbejde i Norden (SSN) de nordiske deltagere til reception. Læs mere og tilmeld dig til receptionen på www.dsr.dk/om-dsr/icn-2019-i-singapore (frist for tilmelding 17. juni).

Har du hørt om den nye aldersopsparring?

Aldersopsparring er en ny fordel i din pensionsordning, og for langt de fleste medlemmer går noget af indbetalingen nu automatisk til aldersopsparring.

- ✓ Du får flere penge i hånden, når du går på pension
- ✓ Ingen modregning i folkepensionstillæg
- ✓ En del af aldersopsparringen kan udbetales på én gang
- ✓ Udbetalingen er skattefri

Ring til os på **39 45 45 40**,
eller log på **pka.dk**
og se vores anbefaling til dig

Sammen giver
vi mere tilbage

VI ENGLE MÅ STÅ FAST

Hvis vi vil ændre noget, må vi fortælle de gode historier om vores profession, mener lektor **Trine Stougaard Madsen**. Hun ser gerne, at man hvert år bruger Sygeplejerskernes dag til at synliggøre fagets værdi for samfundet.

Tekst **MICHAEL HOLBEK**
Foto **NIKOLAI LINARES**

Mange har et billede af Florence Nightingale som den blide engel, der ofrede sig selv for de syge og sårede soldater i 1800-tallet. Men der hører mere til billedet, for hun var også en særdeles viljestærk kvinde. I en tid, hvor folk døde som fluer, førte hun som den første statistik og dokumenterede sygeplejerskers direkte betydning for patienters overlevelse. Med den dobbelthed, kaldet og fagligheden, skabte hun den moderne sygepleje.

Ifølge lektor ved Københavns Professionshøjskole, Trine Stougaard Madsen, er der dog grund til at minde om den særlige betydning af kaldet.

”For Florence Nightingale betød kaldet, at man som sygeplejerske altid sætter patienten i centrum. Det er patienten, det handler om, ikke systemet. Det er den dedikation og det engagement, der ligger i kaldet. Og det er præcis det, rigtig mange sygeplejersker gerne vil i dag. De brænder for de udsatte og de sårbare, for at gøre op med social ulighed i sundhed, for at sætte patienterne i centrum. Desværre møder vi hele tiden strukturelle syste-

“
DU KAN IKKE LAVE OM PÅ NOGET, HVIS DU IKKE FORTÆLLER DEN GODE HISTORIE.”

mer, der blokerer for det,” siger Trine Stougaard Madsen.

Fortæl de gode historier

Skal man for alvor sætte patienter og pårørende over sundhedsmaskineriet, er man nødt til at prioritere sygeplejersken, mener Trine Stougaard Madsen. For forskning viser, at antallet af sygeplejersker har vital betydning for patienters pleje og sikkerhed. I en tid med mangel på sygeplejersker og for den fremtidige rekrutterings skyld er sygeplejersker derfor også nødt til at gøre positivt opmærksom på sig selv.

”Der er masser af ting at slås imod: Arbejdsmiljø, løn, besparelser, manglende tid til kerneopgaver og dokumentationskrav. Men vi kan ikke kun brokke os, vi er nødt til også at promovere vores profession ved at fortælle de gode historier,” siger Trine Stougaard Madsen.

Skal vise vores værdi

I et debatindlæg i Politiken opfordrede hun sammen med lektor Lotte Evron til hvert år at markere og fejre Sygeplejerskernes dag den 12. maj ved at gå på gaden og vise og fortælle, hvad sygeplejersker kan.

”At være sygeplejerske er ikke bare én ting, men mange. Vi dækker et kæmpe felt med mange facetter og skal vise mangfoldigheden i faget. Vi skal være aktive og promovere os. Vi skal synliggøre det, vi gør godt, og vise vores værdi for samfundet, så vores arbejde også får politisk anerkendelse,” siger Trine Stougaard Madsen. ●

Trine Stougaard Madsen påpeger den særlige betydning af kaldet til sygeplejerske.

GRAVIDE KAN UNDGÅ NATTEVAGTER

Københavns Kommune vil tilbyde gravide sygeplejersker, at de kan undgå at skulle i nattevagt ☀️ 👤
Vi opfordrer til, at regionerne kigger samme vej. For forskning viser blandt andet øget risiko for ufrivillig abort ved flere nattevagter inden for en uge.

Det er absolut en fantastisk aftale, der er lavet. Godt gået DSR og kommuner. Håber at det er startskuddet for flere aftaler, ikke kun for gravide, men også for andre aspekter i nattevagterne. Færre opgaver, mere personale, så der er tid til at hvile. Men helt sikkert en flot aftale!

Charlotte Nybo-Sørensen

Birgit Viberg Kramme

Bente Bjørn

Runa Adelsten Jensen

Endelig en kommune der viser ansvarlighed for sine ansatte 👍❤️🙌

Umiddelbart en god idé, men hvis de gravide kolleger og kollegerne med seniorordning ikke skal have nattevagter, så er der en del flere af dem til de øvrige kolleger. Alt i alt er det jo usundt for alle at arbejde om natten. Svært dilemma. 🤔

Godt at gravide skånes – men jeg er tiltagende bekymret for den fortsatte belastning, de øvrige sygeplejersker og især seniorer bydes i sygeplejen. Vi skal blive længere på arbejdsmarkedet, men der gøres for lidt for at fastholde og fortsat udvikle sygeplejersker "i den ende" af arbejdslivet.

SEJ SYGEPLEJERSKE DELER ÆREN

Vicki Gudmandsen modtog Kirsten Stallknecht Prisen 2019. Den får hun for modigt at ytre sig om afviste UTH'er. Og selvom det er Vicki Gudmandsens navn, som står på vinderbeviset, så peger hun også æren over på alle kollegerne. De har bakket op hele vejen i et langt forløb. 🙌🙌🙌

❤️ Et kæmpe stort tillykke til Vicki med prisen!
Og tillykke med at hun deler prisen med den afdeling, der på godt og ondt har støttet hende gennem hele sagen!
Opbakning fra kolleger betyder ALT!

Lykke Jensen

Anja Weiss

Aase Holm Christiansen

Lene Bock

Kæmpe tillykke, Vicki – du er for sej!! 👍

Så flot. ❤️❤️❤️

Til lykke og hurra for ytringsfrihed. Flere bør turde stå frem, og medievejen er ofte nødvendig i vore dage. Ansvarlighed over for vore patienter kan ikke italesættes nok. 👍

Så lang behøver vejen til job ikke at være

Af **POUL BLAABJERG**, hospitalsdirektør, Aarhus Universitetshospital

Kommentar til artiklen "Lang vej til job" i *Sygeplejersken* nr. 4/2019

Artiklen beskriver en gåtur på 1,7 km, der skulle være "den længste gåtur, som nogle af sygeplejerskerne må ud på" fra parkeringsplads til afdeling på Aarhus Universitetshospital.

Det hører dog med, at gåturen i eksemplet kun bliver så lang, fordi ruten lægges forbi et fjernt uniformsdepot. Formentlig for at hente en af de kjoler, som er ved at blive udfaset fra uniforms-sortimentet.

Vælger man i stedet en standarduniform på nærmeste uniforms-depot, vil "den længste gåtur" i eksemplet være på ca. 800 m.

AARHUS
UNIVERSITET

Vil du være ekspert i klinisk sygeplejepsis?

Så se, hvordan du skærper din profil med
Masteruddannelsen i Klinisk Sygepleje på:

ph.au.dk/miks

Ansøgningsfrist 1. august 2019.
Studiestart september 2019.

AARHUS
UNIVERSITET
INSTITUT FOR FOLKESUNDHED

**Et forsikringsfællesskab for dig,
der ved, at sinus frontalis bare
er et andet ord for pandehule.**

Bauta Forsikring er et forsikringsfællesskab for udvalgte faggrupper, blandt andre sygeplejersker. Vi er ejet af vores medlemmer med alle de fordele, der følger med.

Vores mål er at sikre dig den lavest mulige pris og den højest mulige erstatning.

Tjener vi for meget på en forsikring, kommer det også dig til gode, enten ved at vi sænker priserne eller forbedrer dine forsikringer.

Derudover belønner vi dig årligt med en rabat på dine forsikringer, når du har været medlem i tre år.

Hvis du kan se meningen, så se, hvordan du bliver medlem.

Gå ind på bauta.dk/blivmedlem eller ring til os på 33 95 76 81.

Vores forsikringer er gang på gang kåret
Bedst i test af Forbrugerrådets magasin
Tænk Penge.

Senest for vores indboforsikring.

Bauta Forsikring – en del af LB Forsikring A/S,
CVR-nr. 16 50 08 36, Farvergade 17, 1463 København K

Bauta Forsikring
En del af LB Forsikring

TEMA
Utilsigtede hændelser

SIKKERHED FØRST

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** og **ANNE WITTHØFFT**
Foto **HEINE PETERSEN**

Meget kan gå galt. Hvad enten man er passager på et fly eller patient i det danske sundhedsvæsen. Derfor sørger flyvelederne for høj bemanning og konstant fokus på indrapportering af utilsigtede hændelser. Sundhedsvæsenet har taget systemet til sig, men mere end hver fjerde sygeplejerske indberetter ikke UTH'er. Bl.a. fordi de ikke har tid.

IND- BERETNING AF UTH REDDER LIV

Når sygeplejersker rapporterer utilsigtede hændelser, redder det menneskeliv, fordi man lærer af hinandens fejl og undgår, at de gentager sig. Alligevel indberetter hver fjerde sygeplejerske ikke fejlene, viser ny undersøgelse fra Dansk Sygeplejeråd. Det koster liv, lidelser og penge.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** og **ANNE WITTHØFFT**
Illustration **MATHIAS NYGAARD JUSTESEN**

En sygeplejerske kan ikke få en Rubens maske til at passe på patientens ansigt. En læge opdager en fejl på en receptserver. En patient falder på en trappe, en anden falder ud af

sengen og får flere frakturer. Blodprøver bliver væk, og medicin forveksles.

Det er alle eksempler på utilsigtede hændelser, der, siden UTH-systemet blev indført i 2004, er blevet indberettet i det

danske sundhedsvæsen. Indberetninger, som bl.a. har ført til, at man gør tingene på nye måder i det danske sundhedsvæsen.

Helle Rexbye er oprindeligt uddannet sygeplejerske. Som risikomanager på

UTH-SYSTEMET

2004

Det danske system for rapportering af utilsigtede hændelser i sundhedsvæsenet bliver indført. Læger og sygeplejersker på sygehusene er de første, der begynder at indberette utilsigtede hændelser.

2011

Det bliver også muligt for praktiserende læger, apotekere og sundhedspersonale i hjemmeplejen, på plejecentre og i andre dele af det kommunale sundhedsvæsen samt patienter og pårørende at indrapportere hændelser.

2015

Rigsrevisionen offentliggør en meget kritisk rapport om Patientombuddets (nedlagt i 2015) håndtering af UTH-systemet.

2018

I 2018 behandlede Styrelsen for Patientsikkerhed knap 200.000 utilsigtede hændelser.

2019

Rigsrevisionen vurderer, at sagen fra 2015 skal afsluttes, fordi Styrelsen for Patientsikkerhed (oprettet i 2015 som erstatning for Patientombuddet) har iværksat en række tiltag, der har sigte på at forbedre effekten af læringen af utilsigtede hændelser.

sig. Hele systemet har flyttet sig. Det er en patientsikkerhedskultur, der har udviklet sig og stadig udvikler sig,” siger Helle Rexbye.

Odense Universitetshospital er hun fra første parket vidne til, hvordan indrapporteringer af utilsigtede hændelser er med til at forbedre patientsikkerheden.

”Eksemplerne på, at systemet virker efter hensigten, står i kø,” siger hun.

Nogle gange skal der bare en enkelt indrapportering til. Andre gange skal den samme hændelse rapporteres flere gange, før der sker noget.

”Der var f.eks. en sygeplejerske, der skrev en enkelt UTH om, at hun ikke kunne få Rubens masken til at passe til patientens ansigt. Det viste sig, at den havde en forkert størrelse, hvilket førte til, at hele regionen fik tilkøbt nye størrelser,” fortæller hun.

Det var et eksempel på en ”nær vedhændelse”, hvor der ikke skete skade på den konkrete patient, men hvor sygeplejerskens UTH-rapportering sikrede, at det ikke fik alvorlige konsekvenser for en anden patient.

De øvrige eksempler, der indledte denne artikel, betød, at flere tusind recepter blev gennemgået, at der kom ny skridsikker belægning på en trappe, at hele hospitalet fik sat fokus på arbejds-gange ift. sengeheste og på, hvornår man hæver og sænker patientsenge. Ligesom der kom nye procedurer med tjekstop på blodprøver.

”Vi har flyttet os rigtig meget patient-sikkerhedsmæssigt. Afdelinger har flyttet

Færre skriver UTH'er

Der er god grund til at indrapportere fejlene. En rapport fra Dansk Selskab for Patientsikkerhed fra 2015 vurderer, at der årligt dør mellem 1.200-3.000 danske patienter som følge af de skader, de får, mens de er indlagt. Rapporten anslår, at mellem 600 og 1.500 af dødsfaldene kunne være forebygget.

Alligevel er det langt fra altid, at sygeplejersker får indberettet de utilsigtede hændelser.

Det viser en ny analyse fra Dansk Sygeplejeråd. Her svarede hver fjerde sygeplejerske, at de ikke havde rapporteret den seneste utilsigtede hændelse, som de havde forårsaget.

Hos Danske Patienter ærgrer vicedirektør Annette Wandel sig over, at ikke alle UTH'er bliver rapporteret.

”Det er ekstremt vigtigt, at man indberetter utilsigtede hændelser, så vi forebygger, at der sker fejl. Patienter, der oplever fejl, er meget optagede af, at det samme ikke sker for andre,” siger hun og understreger:

”Indberetning af utilsigtede hændelser er en kæmpe kilde til læring og kan skabe en win-win-situation. For de utilsigtede hændelser koster ikke alene for den enkelte. Det er også enormt dyrt for samfundet, fordi det ofte betyder

forlænget sygdom og indlæggelse. Så indberetning af utilsigtede hændelser kan både styrke patientsikkerheden og give et bedre budget. Så det er tudetosset, at vi ikke får brugt det her endnu mere,” siger hun.

Koster 14 mia. kr. om året

Det er sundhedsøkonom Søren Rud Kristensen enig i. Han er lektor ved Syddansk Universitet og Imperial College London og mener, at der er alt for lidt fokus på, hvor mange penge fejl i sundhedsvæsenet koster.

Han peger på en OECD-rapport fra 2017, der anslår, at 15 pct. af omkostningerne til sygehusene bruges på at behandle de fejl, der bliver begået.

”I en dansk kontekst svarer det til, at utilsigtede hændelser koster det danske sundhedsvæsen 14 mia. kr. årligt. Det er mange penge, og jeg mener, det er et underprioriteret område,” siger Søren Rud Kristensen.

Han peger på, at forskningen anslår, at 30 til 70 pct. af de utilsigtede hændelser kunne have været undgået.

”Et forsigtigt bud kan så lyde på, at havde hændelserne været undgået, kunne mellem 4 og 10 mia. kr. årligt være brugt på at behandle andre patienter,” påpeger Søren Rud Kristensen. ●

TEMA

Utilsigtede hændelser

Som risikomanager på Odense Universitetshospital er Helle Rexbye vidne til, hvordan indrapporteringer om utilsigtede hændelser fra sundhedspersonalet, fører til konkret læring, som øger patient-sikkerheden.

EN UTILSIGTET HÆNDELSE

- En utilsigtet hændelse (uth) er en situation inden for sundhedsvæsenet, hvor noget ikke går som forventet. Hvor en patient kommer til skade eller har været i risiko for det, og hvor det ikke skyldes patientens sygdom.
- Utilsigtede hændelser kan både opstå pga. noget der aktivt gøres forkert, men kan også opstå pga. mere passive fejl, fx noget der overses, undlades, ikke gøres i tide.
- Sundhedspersonale har pligt til at rapportere en uth.
- Formålet er at lære af hændelsen og sikre, at det ikke sker igen.

Kilder: Bl.a. sundhed.dk, Vejledning for UTH i Region Hovedstaden og i Aalborg Kommune.

VI SKAL LÆRE AF UTH'ER

Sygeplejersker, der oplever læring af de utilsigtede hændelser, rapporterer mere, mens de, der ikke oplever læring, holder op med at rapportere. Nye tiltag og bedre kommunikation skal være med til at fremtidssikre systemet.

Tekst ANNE WITTHØFFT · Foto NILS LUND PEDERSEN

”Nytter det overhovedet noget? Det lander jo bare i en bunke. Er der overhovedet nogen, der læser dem?”

Den oplevelse er udbredt blandt flere af de sygeplejersker, som Sygeplejersken har talt med. Og i en ny analyse fra Dansk Sygeplejeråd svarer hver fjerde sygeplejerske, at hun eller han kun sjældent eller aldrig oplever læring på baggrund af utilsigtede hændelser.

Det er ærgerligt, mener bl.a. Helle Rexbye, risikomanager på Odense Universitetshospital.

Hun oplever, at der sker masser af læring både på afdelingerne, på tværs af hospitaler, regionalt og nationalt.

”Jeg tænker, at dem der siger, at det ikke nytter noget at skrive UTH'er, også ofte er dem, der ikke har fået en tilbagemelding på rapporteringerne. Hvis man som medarbejder ikke får en tilbagemelding, holder man op med at rapportere, fordi man tror, at der ikke sker noget med dem,” siger hun.

BATTER IKKE NOGET

SOFIE BOSERUP, hjemmesygeplejerske, Gentofte Kommune:

Jeg har indberettet mange UTH'er, men jeg har ikke rigtig oplevet, at det batter noget. Så nu indberetter jeg sjældent og kun de allerværste ting. Jeg ved ikke, hvad der sker, når der er blevet indberettet. Det kunne være godt, hvis der f.eks. stod noget om det i et nyhedsbrev eller via andre kanaler, så man kunne se, at det hjælper, og at arbejdsgangene blev forbedret. Men det erindrings desværre ikke at have oplevet.

På Odense Universitetshospital afspejler det sig bl.a. ved, at de afdelinger, der er mest systematiserede omkring tilbagemelding, også er dem, der rapporterer flest utilsigtede hændelser.

”Vi har nogle afdelinger, der konsekvent laver nyhedsbreve på baggrund af UTH'erne og læringen af dem. Vi ved, at det er noget af det mest læste. Personalet oplever, at der sker noget,” siger hun.

80 pct. uden læringspotentiale

På Aarhus Universitetshospital peger risikomanager Dorthe Leth på en anden udfordring for UTH-systemet. Nemlig, at den tid, der bruges på at indrapportere og behandle UTH'er, ikke står mål med den læring, der kommer ud af det.

NY ANALYSE OM UTILSIGTEDE HÆNDELSER

I en ny analyse fra Dansk Sygeplejeråd fra april 2019 er sygeplejerskerne blevet spurgt om deres oplevelser af utilsigtede hændelser. Bl.a. om, i hvor høj grad de rapporterer de utilsigtede hændelser, de selv forårsager. Hvorfor de ikke indrapporterer en uth. Og om, hvorvidt de oplever læring på baggrund af de utilsigtede hændelser. Læs mere på dsr.dk/politik-og-nyheder/tal-og-analyser/analyser

”I ca. 80 pct. af de sager, der rapporteres, har hændelsen kun medført mild eller ingen skade for patienten. Nogle gange er der meget lidt eller ingen læring at udtrække i disse sager. Det betyder, at man kommer til at bruge meget tid på noget, der er mindre betydningsfuldt for patienten,” siger Dorthe Leth.

Det kan f.eks. være rapporteringer om, at paracetamol ikke er givet på rette tidspunkt eller om forsinkelser af patienttransporter på 15 minutter, som ingen betydning har haft for patienten.

Derfor er hun glad for, at Styrelsen for Patientsikkerhed er i gang med at se på, om man kan indskrænke rapporteringspligten til, at det kun er de alvorlige hændelser eller de hændelser, der har stort læringspotentiale, der skal rapporteres.

Bøtten skal vendes

Vicedirektør på Sjællands Universitetshospital, Beth Lilja, var i 2001 med til at stifte Dansk Selskab for Patientsikkerhed, hvis eksistens netop bygger på arbejdet med at etablere det, man i dag kalder UTH-systemet.

”UTH-systemet er en kæmpe succes og har skabt en reel kulturændring, hvor man ikke – som før i tiden – går og skjuler de utilsigtede hændelser,” siger hun.

Men nu er det blevet tid til at vende bøtten og ”disrupte” systemet, mener hun:

”Efterhånden går der mere tid med bureaukrati og sagsbehandling end med at diskutere hændelserne i afdelingen og skabe de forandringer, der gør det mere sikkert at være patient.”

Fremtidssikring

I Styrelsen for Patientsikkerhed arbejder man ifølge enhedschef Lena Graversen med at fremtidssikre UTH-systemet.

Lena Graversen har bidt mærke i, at analysen fra Dansk Sygeplejeråd viser, at den næsthøypigste (svarende til 36 pct.) grund til, at sygeplejersker ikke indrapporterer utilsigtede hændelser, er fordi de anser dem for at være så ubetydelige, at de ikke er relevante.

Og det ligger fint i tråd med det arbejde, styrelsen er i gang med.

”Vi arbejder i øjeblikket med, om vi kan lade de UTH'er, som ikke udgør en alvorlig patientsikkerhedsrisiko, udgå fra rapporteringspligten, så systemet

opleves mere relevant, så hændelserne kan forebygges og vi kan øge patientsikkerheden,” siger Lena Graversen.

Styrelsen arbejder med, at rapporteringspligten fremover måske kun skal gælde de alvorligste hændelser og hændelser med stort læringspotentiale. Samtidig tilbydes et pilotprojekt om ”samlerrapportering”, som Styrelsen fra Patientsikkerhed har kørt i 10 kommuner, nu til alle landets kommuner.

Samlerapportering betyder, at mindre alvorlige utilsigtede hændelser samles på papir i dagligdagen og rapporteres samlet til Dansk Patientsikkerhedsdatabase én gang om måneden.

Derudover skal der fremover også kommunikeres endnu mere om den læring og de forandringer, som Styrelsen for Patientsikkerhed sætter i gang på baggrund af de utilsigtede hændelser. ☉

SKÆLDUD AF LEDELSEN

VILLY ANDREAS THEODORSEN, sygeplejerske, fortæller om en oplevelse på tidligere arbejdsplads:

Jeg havde for nogle år siden en patient, hvor tarmene gik i stå efter en operation af et aorta-aneurisme. Patienten døde to-tre uger efter operationen af sit eget eksplosive opkast, fordi der ikke var blevet lagt sonde eller holdt øje med, hvor meget patienten havde ophobet i maven.”
”Jeg skrev en UTH, da jeg mente, det var en situation, man kunne lære af ift. andre patienter. Men jeg blev kaldt ind af ledelsen og spurgt, hvad jeg havde gang i.”
”Jeg havde også på opfordring fra ledelsen indberettet UTH'er, når der var fejl med medicinen i Sundhedsplatformen. Men på samme møde pegede lederen på en pæn lille bunke UTH-indberetninger, jeg havde skrevet, og spurgte: Hvad vil du have, jeg skal gøre med dette?”
”Jeg var i chok. Jeg troede, at det handlede om, at man skulle lære af fejlene. I stedet blev det meget personlig skældud. Så siden har jeg ikke skrevet en UTH.”

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN**
Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

SOM AT SLÅ I EN PUDE

SØG HJÆLP I DSR

Oplever du problemer i forbindelse med indberetninger af UTH'er på din arbejdsplads?

Så kontakt din arbejdsmiljørepræsentant eller din tillidsrepræsentant eller kontakt din lokale kreds i Dansk Sygeplejeråd.

Dorthe Lyngbye og Pia Urbrand oplevede graverende fejl, da de arbejdede på akutplejecentret Vesterløkke i Kolding. Men det var ikke velset at indberette dem som utilsigtede hændelser, og de førte ikke til læring eller forbedringer for borgerne.

”Jeg kom ind til en mand, der havde det tydeligt dårligt. Men der var ikke lavet nogen registreringer på ham i to dage. Intet om indtag af væske eller vandladning eller afføring. Hans mave spilede ud som en stor kugle. Og så finder jeg ud af, at det pibler ud af ham. Hans blære er ved at sprænges.”

Sådan fortæller sygeplejerske Dorthe Lyngbye om en af de mange graverende fejl, hun oplevede, mens hun arbejdede på akutplejecentret Vesterløkke i Kolding.

”Jeg var så rystet og ked af det, at jeg gik direkte til min leder. Hun sagde, at hun nok skulle tage sig af det og bad mig lade være med at skrive en UTH på den. Og så skete der ikke mere,” fortæller Dorthe Lyngbye.

For to måneder siden sagde hun op, fordi hun ikke længere kunne holde ud at se, hvordan der blev begået fejl på fejl, uden at der skete noget. Det samme har fire andre sygeplejersker på stedet valgt at gøre siden november. Af samme årsag.

Grus i UTH-systemet

De har oplevet en arbejdsplads, hvor UTH-systemet ikke fungerer. Hvor utilsigtede hændelser langt fra altid blev indberettet, og hvor der ikke var fokus på at lære og forbedre behandlingen af borgerne fra lederens side.

Det er der mange eksempler på, fortæller Dorthe Lyngbye. F.eks. en borger, der pga. sin sygdom havde brug for hele tiden at komme af med sin afføring og fik medicin, der sikrede, at det skete.

Dårlig håndtering af mange, alvorlige utilsigtede hændelser fik sygeplejerskerne Dorthe Lyngbye og Pia Urbrand til for nylig at sige deres job op. De kunne ikke længere stå inde for fagligheden.

TRUSSEL MELLEM FAGGRUPPER

Anonym hjemmesygeplejerske:

Der sker fejl dagligt. Fordi vi er for lidt personale. Jeg indberetter dem ikke, for det er der ikke tid til. Vi retter fejlen selv, og så sker der ikke mere."

"Jeg oplever, at det er spild af tid at indberette UTH'er. I stedet for at bruge det som læring og som et arbejdsredskab oplever jeg, at det mere bliver brugt som en trussel mellem faggrupper. Så kan man få at vide: "Ha ha! Jeg har lavet to UTH'er på dig i sidste uge."

"Det ville være godt, hvis vi lærte noget af det. Men jeg har aldrig hørt noget tilbage på de UTH'er, jeg lavede. Så jeg stoppede."

"Jeg lagde godt mærke til, at hende, der tog sig af borgeren, var ved at være træt af al den tynde afføring, og jeg lovede, at der var en anden, der tog over næste dag. Dagen efter hører jeg ikke mere til det før sidst på dagen, hvor der er én, der kommer til mig og siger, at "det er fikset." Vedkommende havde givet borgeren en hjemmelavet blanding af kartoffelmel og vand. Så var afføringen stoppet."

Dorthe Lyngbye var rystet. Det var dødsensfarligt for borgeren. Igen gik hun til sin leder, og igen oplevede hun, at lederen sagde, at hun ville tage sig af det, og at hun ikke skulle skrive en UTH.

Dobbelt dosis

Hendes tidligere kollega, sygeplejersken Pia Urbrand, har lignende beretninger om alvorlige fejl. Hun fortæller bl.a. om

en borger, der kom ind med et meget lille tryksår.

"Det blev fuldstændig fejlbehandlet, og borgeren endte med at komme en tur på operationsbordet," fortæller Pia Urbrand, der også kan berette om grelle medicinfejl, hvor der med overlæg blev givet dobbelte doser medicin til borgerne.

"Hvis der var ordineret en dosis, så blev der givet to. Nogle gange har jeg selv set det. Andre gange har jeg fået det fortalt," siger Pia Urbrand, der ligesom Dorthe Lyngbye ikke kunne holde ud at være i det og derfor sagde sit job op for nylig.

"Der var heller ikke styr på, hvilken type morfinpræparater borgerne fik. Jeg fandt ud af, at borgere havde fået depotmorfin af mærket Malfin i stedet for almindelig morfin. Malfin er langt stærkere, og dertil blev der givet dob-

belt dosis af det. Det kan være besluttet farligt,” siger Pia Urbrand.

Både hun og Dorthe Lyngbye har indberettet mange utilsigtede hændelser. Men generelt har de oplevet, at det var ilde set.

”Nogle kolleger opfattede det som en anklage. Som en måde at angive en kollega over for chefen,” fortæller Dorthe Lyngbye.

Ingen læring

”Men det værste var, at vi ikke fik nogen tilbagemeldinger, når vi indberettede alvorlige utilsigtede hændelser. Nogle gange blev der slået ned på små fejl, men når det handlede om de livsfarlige, skete der ikke noget,” siger Dorthe Lyngbye og fortsætter:

”Jeg havde mange samtaler med min leder. Jeg forsøgte at få hende til at handle og følge op på fejlene, så vi kunne lære af

dem. Men det var som at slå i en pude,” siger hun, og Pia Urbrand fortsætter:

”Vi prøvede nogle gange at undervise kollegerne for selv at skabe læring ud af de fejl, vi oplevede, men så fik vi bare at vide, at ”vi er ikke på et akutsygehus;” siger Pia Urbrand.

Til sidst blev det for meget dem begge.

”Jeg mistede mig selv dernede. Jeg var ked af det og havde svært ved at sove. Flere gange havde jeg det så dårligt med det, der skete, at jeg blev nødt til at sygemelde mig,” fortæller Dorthe Lyngbye.

Magtesløsheden voksede også hos Pia Urbrand.

”Hvad nytter det at indberette UTH'er, når de ryger direkte til ledelsen, der så bestemmer, hvad der kommer frem i lyset, og hvad der bliver kasseret?” siger hun.

Hun har svært ved at bære, at pårørende kommer og beder om at gøre det så smertefrit for deres kære som muligt, og så påfører man dem det modsatte.

Leder afviser

Dorte Karlskov er sygeplejerske og daglig leder på Vesterløkke. Hun er ikke enig med de to sygeplejersker i ”graden af alvor” i de eksempler, de nævner.

”Der er enkelte episoder, der har en grad af alvor. Men de sager, der har været oppe, er kendte sager, som jeg har talt med de involverede medarbejdere om. Når der er en, der laver en fejl, skal den enkelte medarbejder også lære af det,” siger Dorte Karlskov.

Hun afviser også nogensinde at have sagt, at nogen ikke skulle indberette en utilsigtet hændelse.

Hjælp fra Dansk Sygeplejeråd

Problemerne på Vesterløkke var så store og kritisable for borgerne, at sygeplejerskerne Pia Urbrand og Dorthe Lyngbye til sidst kontaktede deres fagforening. Næstformand i Dansk Sygeplejeråd Kreds Syd, Helle Kruse og konsulent Anette Kjærsgaard holdt møder med sygeplejerskerne og med Dorte Karlskov for at tale tingene igennem.

Det endte med at blive en øjenåbner for Dorte Karlskov.

”Jeg har håndteret alle UTH-indberetningerne og handlet derpå, men jeg har ikke været skarp på at arbejde systematisk med det. Jeg kan være i tvivl, om det

HVAD SKER DER MED UTH'EN?

- I Kolding Kommune er Lone Hede Bisgaard Kristensen ansvarlig for systemet med utilsigtede hændelser. Hun skimmer de rapporterede hændelser igennem for at kunne sende dem videre til rette sagsbehandler ude på de enkelte institutioner, afdelinger m.v.
- Sagsbehandlerne er enten ledelsen eller andre nøglemedarbejdere, og de har ansvaret for, at der bliver fulgt op på de utilsigtede hændelser lokalt.
- Syv risikomanagere ansat i kommunen kan hjælpe, hvis de lokale sagsbehandlere skal lave en analyse eller et dataudtræk for at se mønstre og tendenser til brug til læring.
- UTH'er er et politisk fokus i kommunen. Men det er de lokale lederes opgave at sikre, at medarbejderne også praktiserer det.
- Alle indberetninger af UTH'er forbliver i it-systemet og går videre til Styrelsen for Patientsikkerhed i anonymiseret form.

Kilde: Lone Hede Bisgaard Kristensen, kvalitets- og udviklingskonsulent i Kolding Kommune.

IKKE TID TIL AT SKRIVE UTH'ER

MICHAEL KJÆRULF STOUGAARD,
sygeplejerske, Nordsjællands Hospital:

Jeg oplever, at der bliver begået mange fejl hver dag. På min arbejdsplads ville mine kollegaer og jeg nogle dage let kunne registrere 10 eller flere utilsigtede hændelser. Nogle er fra oplevelser rundt omkring på hospitalet, idet vi kommer rundt i egenskab af en del af MobilAkutTeam. Nogle er internt i eget afsnit. Nogle er også alvorlige. Antallet stiger i takt med, at vi får mere travlt. Men de bliver ikke alle indberettet som utilsigtede hændelser. Det er der typisk ikke tid til, idet det ofte er, når der er travlest, at der opstår flest utilsigtede hændelser. Jeg prioriterer først og fremmest at tage mig af patienten i min varetægt, som jeg er ansvarlig for, frem for at indberette en UTH. Man indrapporterer helst ikke hinandens, så hellere spørge ind til hvordan og hvorledes og om vedkommende ikke burde registrere det som en UTH.”

”Jeg oplever, at de UTH'er, der bliver indberettet, også bliver fulgt op. Både via nyhedsbreve og morgenmøder.”

var tydeligt for personalet, at de iværksatte tiltag i form af f.eks. undervisning og gennemgang af retningslinjer skete på baggrund af utilsigtede hændelser,” siger Dorte Karlskov.

Hun har efterfølgende fået sparring af Dansk Sygeplejeråd og har i den forbindelse også kontaktet Styrelsen for Patientsikkerhed.

”Det gjorde jeg, da jeg blev bekendt med, at jeg ikke havde arbejdet systematisk med UTH, som jeg burde. Det er ikke noget, jeg er stolt af, men jeg har fået gode råd og lært rigtig meget af det. Så på den måde har det været en succes,” siger Dorte Karlskov og fortsætter:

”Jeg har ændret UTH-proceduren, så vi nu lever op til lovgivningen. De utilsigtede hændelser er blevet et fast punkt på vores personalemøder. Her taler vi om, hvordan man indberetter utilsigtede hændelser og i fællesskab udarbejder handleplaner. Vi er fælles om det, og vi har tre indsatsområder hver måned. Det kunne f.eks. være, hvordan vi undgår doseringsfejl.”

TRAVLHED ER GIFT FOR UTH- SYSTEMET

Tanja Hammer arbejder på en akutafdeling, hvor der er så travlt, at der flere gange har ligget op mod 25 patienter på gangene og ikke har været tid til at triagere patienterne inden for tidsrammen.

Manglende tid er den altovervejende grund til, at sygeplejersker ikke indberetter utilsigtede hændelser. Det viser en ny analyse fra Dansk Sygeplejeråd, som også peger på en sammenhæng mellem antallet af utilsigtede hændelser og travlhed.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** og **ANNE WITTHØFFT**
Foto **TAO LYTZEN** og **MIKKEL BERG PEDERSEN**

”Jeg har to potentielt alvorlige utilsigtede hændelser liggende i baghovedet, som jeg burde have skrevet,” fortæller Tanja Hammer, der er sygeplejerske på en akutmodtagelse.

”Men de sidste fire nattevagter har der ikke været tid til at få dem skrevet. Og efter en travl vagt har man ikke altid overskud til at arbejde over for at skrive utilsigtede hændelser,” siger hun.

Ifølge en ny analyse fra Dansk Sygeplejeråd er den hyppigste årsag til, at sygeplejersker ikke får rapporteret utilsigtede hændelser, manglende tid. Det tal er steget fra 41 pct. i 2013 til 56 pct. i 2019.

Det er et kæmpe problem, mener vicedirektør i Danske Patienter Anette Wandel:

”Det er en negativ spiral. Sygeplejerskerne har alt for travlt, hvilket medfører, at der sker flere fejl, og dermed vokser behovet for at rapportere de utilsigtede hændelser. Men det modsatte sker. Man rapporterer ikke, fordi man har for travlt, og derfor får man heller ikke lavet den forebyggelse, der skal gøre, at fejlene ikke sker igen,” siger hun.

UTH'er på samtlige patienter

De senere år er mange mindre sygehuse i regionen lukket, og det har øget presset på Tanja Hammers afdeling. På de mest travle tidspunkter sker det, at der ligger helt op til 25 patienter på gangene.

”I den perfekte verden skulle alle patienterne ses hurtigt og tjekkes med det samme. Men det er ikke muligt under de nuværende rammer,” siger hun.

”I princippet kunne man skrive en UTH på alle patienterne,” siger Tanja Hammer.

”Ifølge vores servicemål skal vi triagere patienterne inden for en bestemt tidsramme, efter de er ankommet. Og afhængigt af alvoren af deres tilstand skal de retriageres inden for en bestemt tidsramme, ligesom servicemålene dikterer, at patienterne skal være færdigbehandlet inden for fire timer,” siger hun og fortæller, at den type utilsigtede hændelser ikke bliver skrevet, fordi det er blevet et vilkår.

Når Tanja Hammer ikke får skrevet de utilsigtede hændelsesrapporter med det samme, er det, både fordi hun har haft travlt og er træt, men det er også, fordi hun oplever, at det ikke får travlheden eller patienterne på gangene til at forsvinde.

Heller ikke dengang personalet på afdelingen i en periode rapporterede alt, hvad de oplevede.

Travlhed skaber flere UTH'er

Et andet biprodukt af travlheden er, at den i sig selv skaber flere utilsigtede hændelser. Analysen fra Dansk Sygeplejeråd viser også, at der er en sammenhæng mellem antallet af utilsigtede hændelser og travlhed. Det samme gør flere andre undersøgelser.

Sådan er det også på Tanja Hammers arbejdsplads.

”Vi har vænnet os til, at vi ikke har tid til at dokumentere. Vi er nødt til at prioritere, og så er der ikke tid til at skrive, at vi har lagt en slynge på en arm eller givet to panodiler. Det dokumenterer vi ikke mere. Men det er jo også en utilsigtet hændelse, at vi ikke får dokumenteret alt det, vi skal, men det er vi bare nødt til nogle gange,” siger hun og fortæller, at det også har den bivirkning, at man til sidst vænner sig til, at det ikke længere er forkert.

Tanja Hammer fortæller, at akutmodtagelsen har en UTH-ansvarlig sygeplejerske, som er god til at give tilbagemelding og sørge for læring på de konkrete UTH'er, som den enkelte sygeplejerske har forårsaget.

I PRINCIPPET KUNNE MAN SKRIVE EN UTH PÅ ALLE PATIENTERNE.

TANJA HAMMER, sygeplejerske
på akutmodtagelse

”Men de UTH'er, der handler om travlhed og ressourcer, kan være svære at gøre noget ved,” siger Tanja Hammer.

Betalt overarbejde fremmer rapporteringer

En anden sygeplejerske, der har oplevet, at travlhed skaber grobund for ikke at rapportere de utilsigtede hændelser, er Mette Skovborg fra børneafdelingen på Aarhus Universitetshospital.

”På et tidspunkt blev der ikke indrapporteret så meget, fordi der var meget travlhed og mange fusioneringer. I samme periode havde vi en oplevelse af, at der blev lavet mange UTH'er, men man orkede ikke at skrive dem, når man havde fri.”

Især efter en weekend, hvor det hele havde sejlet, kunne det virke omfattende, fordi systemet beder om, at man angiver det præcise tidspunkt, ligesom der er en del felter, der skal udfyldes, fortæller hun.

Men nu er tingene anderledes.

”I dag er der kommet en kultur om, at man får betalt overarbejde for at sidde og indberette UTH'er,” fortæller hun. ”Og vores UTH-ansvarlige sygeplejerske har sagt: Bare skriv noget. Udfyld det, I kan, I behøver ikke have det præcise klokkeslæt.”

Og en UTH-ansvarlig sygeplejerske på afsnittet er god til at melde tilbage og give feedback på de utilsigtede hændelser, som den enkelte sygeplejerske har lavet. Og at de lærer af fejlene.

”Den UTH-ansvarlige sygeplejerske har tid afsat til at kigge på de utilsigtede hændelser. Hver tredje måned udsender

hun en samlet analyse, så vi andre også får læring og ved, at det, vi rapporterer, ikke forsvinder,” siger Mette Skovborg.

Hun fortæller, at det bl.a. har ført til en ændring i propperne til sprøjterne, som betyder, at man mindsker risikoen for at give medicin i blodårer, der skulle have været givet i sonde – og omvendt. En anden UTH-rapportering har ført til en ny procedure, hvor man er to personer om at tjekke en bestemt type medicin.

Usikkerhed omkring UTH'er

Mette Skovborg fortæller, at man på afdelingen har talt om, hvad en UTH egentlig er. For det er ikke bare medicinfejl eller apparatur, der ikke duer.

”Vi mangler f.eks. læger, og det betyder, at behandling bliver igangsat for sent, ligesom manglen på speciallæger gør, at det ikke er den rigtige behandling, der bliver igangsat. Det fører også til længere liggetid, fordi der ikke er læger til at udskrive patienterne. Vi snakker om, at vi skal have mere fokus på sådanne ting. Også fordi det er den eneste måde, vi kan synliggøre de problemer, der er,” siger Mette Skovborg.

Hun fortæller, at ledelsen også opfordrer dem til at rapportere hændelserne.

”Det kan være en dag, hvor man har ringet tre gange efter en læge, uden at der er kommet nogen, og så må man indrapportere det. For det handler jo ikke om, at lægen ikke vil komme, men om, at de ikke kan komme, når de står i en akut situation.”

Mette Skovborg fortæller, at det kan være svært at vide, hvornår man skal skrive en UTH.

”Mange af de her UTH'er sker, fordi vi har for travlt eller har fået for lidt oplæring. Er det så en UTH eller et arbejdsmiljøproblem? Det kan være svært at skelne mellem, hvad der er hvad.”

Hellere for mange end for få

Risikomanager på Odense Universitets-

Rapporteringer om utilsigtede hændelser har ført til konkrete ændringer af medicin-givning på den børneafdeling, hvor Mette Skovborg arbejder.

hospital Helle Rexbye oplever også, at sygeplejersker kan være i tvivl om, hvad der skal rapporteres.

”Jeg plejer at sige hellere alt for mange end alt for få, og at hvis man er i tvivl, skal man skrive den,” siger hun og understreger, at travlhed og normeringer ikke er utilsigtede hændelser i sig selv.

”Men de ting, der sker som følge af travlhed og normeringer, kan være utilsigtede hændelser, og de skal selvfølgelig rapporteres.”

Samme melding lyder fra Styrelsen for Patientsikkerhed. De utilsigtede hændelser, der opstår som følge af travlhed, skal rapporteres. Det gælder også patienter, der ikke triageres inden for tidsrammerne.

☞

MANGE AF DE HER UTH'ER SKER, FORDI VI HAR FOR TRAVLT ELLER HAR FÅET FOR LIDT OPLÆRING.

METTE SKOVBORG, sygeplejerske på børneafdelingen, Aarhus Universitetshospital.

”Du ved jo ikke, hvad du har med at gøre, hvis du ikke har triageret patienten. Det skal man helt sikkert skrive en UTH på,” siger enhedschef Lena Graversen i Styrelsen for Patientsikkerhed og fortsætter:

”En ledelse kan jo også bruge de her hændelser til at se på, hvordan det går, og hvordan det er, når man modtager patienten. Det ville jeg da bruge, hvis jeg var ledelsen. En eller anden dag kan det jo få alvorlige konsekvenser.” ☉

Når flyvelederne i Kastrup indberetter en utilsigtet hændelse, er det altid på en begivenhed og aldrig på en person. Og afsenderen får altid et personligt svar. Flyvelederne har pause hver halvanden time med tid til at rapportere UTH'er.

Tekst **KRISTINE JUL ANDERSEN** og **ANNE WITTHØFFT**
Foto **HEINE PETERSEN**

INGEN GÅR PÅ ARBEJDE FOR AT LAVE FEJL

NAVI AIR

- Har ca. 650 ansatte, heraf er omkring 400 operationelle medarbejdere.
- Medarbejderne er fordelt på otte lufthavne/tjenestesteder: København, Roskilde, Aalborg, Aarhus, Billund, Rønne, Vagar på Færøerne og Nuuk i Grønland.
- De 400 operationelle indsender tilsammen omkring 1.000 utilsigtede hændelser hvert år.

De hænger som perler på en snor i horisonten. Med få minutters mellemrum lander de kæmpe maskiner. En efter en. Længere væk glider andre hen over jorden, slipper og forsvinder op i himlen.

Vi befinder os i Københavns Lufthavn, hvor der hvert år er ca. 275.000 starter og landinger. Mere end 650.000 flyvninger passerer gennem dansk luftrum. Uden at støde sammen. Og i modsætning til det danske sundhedsvæsen er risikoen for, at der sker fejl i den danske flytrafik, minimal.

”Flyverdenen er ekstremt sikker. Statistisk set ligger risikoen for at komme galt afsted på 0,003 pct., når man måler antallet af hændelser op imod antallet af flyvninger,” siger Dan Andersen, der er chef for en stor del af flyvelederne i Kastrup, Naviair.

Den høje sikkerhed skyldes ifølge Dan Andersen grundlæggende, at der altid er nok flyveledere på job til at holde øje med og styre flytrafikken. Men også at de har et særligt fokus på at rapportere fejl. Og på at lære af dem.

Indberetning skal give mening

UTH-systemet i sundhedsvæsenet er inspireret af flyveledernes system, og det er kun et par måneder siden, at Dansk Selskab for Patientsikkerhed holdt en konference, hvor man igen søgte viden hos flyvelederne om netop deres måde at indberette utilsigtede hændelser på og lære af dem.

Det går maksimalt halvanden time mellem at flyvelederne i Naviair holder pause. Her er det flyveleder Jakob Aner, der giver kollegaen Ann Kjærsgaard Larsen en overlevering, inden han går til pause.

FIRE GODE RÅD

1. En utilsigtet hændelse skal handle om en begivenhed, aldrig en person.
2. Skab en kultur, hvor man ikke oplever at blive hængt ud, fordi man har lavet en fejl.
3. Giv afsender af den utilsigtede hændelse en melding om, hvad der sker med indberetningen.
4. Giv personalet tid til at indberette.

Ifølge Dan Andersen er det helt afgørende at skabe en kultur, hvor man ikke oplever at blive hængt ud, fordi man har lavet en fejl. Men derimod oplever, at det giver mening at indberette fejlene, så den ikke sker igen eller for andre:

”Vi har arbejdet meget med, at vi skriver en utilsigtet hændelse på en begivenhed og ikke en person. Hvis man når frem til, at den og den har været en torsk, og vi så straffer den person, så opstår der en kultur, hvor man oplever, at man skriver på hinanden. Men tilgangen her i huset er, at der ikke er nogen af os, der går på arbejde for at lave fejl. Så alt, hvad vi laver, giver som udgangspunkt mening for den enkelte, og hvis resultatet er, at der sker en fejl, så skal vi lære af det.”

Dan Andersen fortæller, at Naviair har rigtig mange hændelser og rapporter, hvor de ansatte har skrevet en UTH på sig selv.

”Det kan f.eks. være, at de var ufokuserede: ”Jeg havde en erhvervspraktikant på besøg, og derfor hørte jeg ikke, hvad piloten sagde.” Folk indrapporterer, fordi de mener, at andre kan lære noget af det, der skete. Og det kan så være, at vi f.eks. ikke skal have erhvervspraktikanter,” siger Dan Andersen.

Giv en tilbagemelding

Når flyvelederne indberetter utilsigtede hændelser, sidder en udvalgt gruppe

flyveledere og ser dem igennem. Efterfølgende melder gruppen tilbage til afsenderen, hvad der sker med indberetningen. Hvilket også er helt afgørende for motivationen til at indberette fejlene.

”Hvis man rapporterer, men aldrig får svar, så bliver man metaltræt, og så stopper man med at skrive indrapporteringer,” mener Dan Andersen, der fortæller, at det også skete på et tidspunkt i kontrolcenteret.

”Folk havde følelsen af at rapportere ned i stort, sort hul. De begyndte at sige: ”Hvorfor sker der aldrig noget? Nu har jeg rapporteret på det her 28 gange, hvorfor har I ikke gjort noget ved det?”” fortæller han.

Flyveledelsen undersøgte, hvorfor folk havde en oplevelse af, at der ikke skete noget. Der var to grunde. Den ene var, at de havde fået et nyt elektronisk system, som gav folk et automatisk svar med et ”Tak for din indrapportering”, og så hørte de ikke mere.

”Det fik vi lavet om på. Det er vigtigt at bruge de ressourcer, der ligger i at give et menneskeligt svar tilbage, hvor man siger tak for din rapportering og fortæller, at vi har tænkt os at gøre sådan og sådan med den. Folk kan godt forstå, hvis man skriver, at vi ikke har tænkt os at gøre mere lige nu, fordi hændelsen indgår i en større analyse, og det vil du kunne høre mere om senere,” siger Dan Andersen.

Den anden grund handlede om noget, ledelsen ikke umiddelbart kunne ændre lige med det samme, fordi Naviair er en del af et større samarbejde med fem andre flyveledelser i Europa, hvor alle skal være enige om ændringerne.

Årbog som opfølgning

”Men vi kunne fortælle, hvorfor det var vigtigt, at de alligevel rapporterede, så vi havde noget at tale ud fra, når vi talte med de andre landes flyveledelser,” siger Dan Andersen og tilføjer, at man samtidig tog initiativ til at publicere en årbog med analyser af fokusområder fra det forgangne år.

I kontrolcenteret i Kastrup kigger flyvelederne ikke på perlerne på himlen. Men på små prikker og symboler på store computerskærme. Prikkerne er fly, der bevæger sig ind og ud af det danske luftrum.

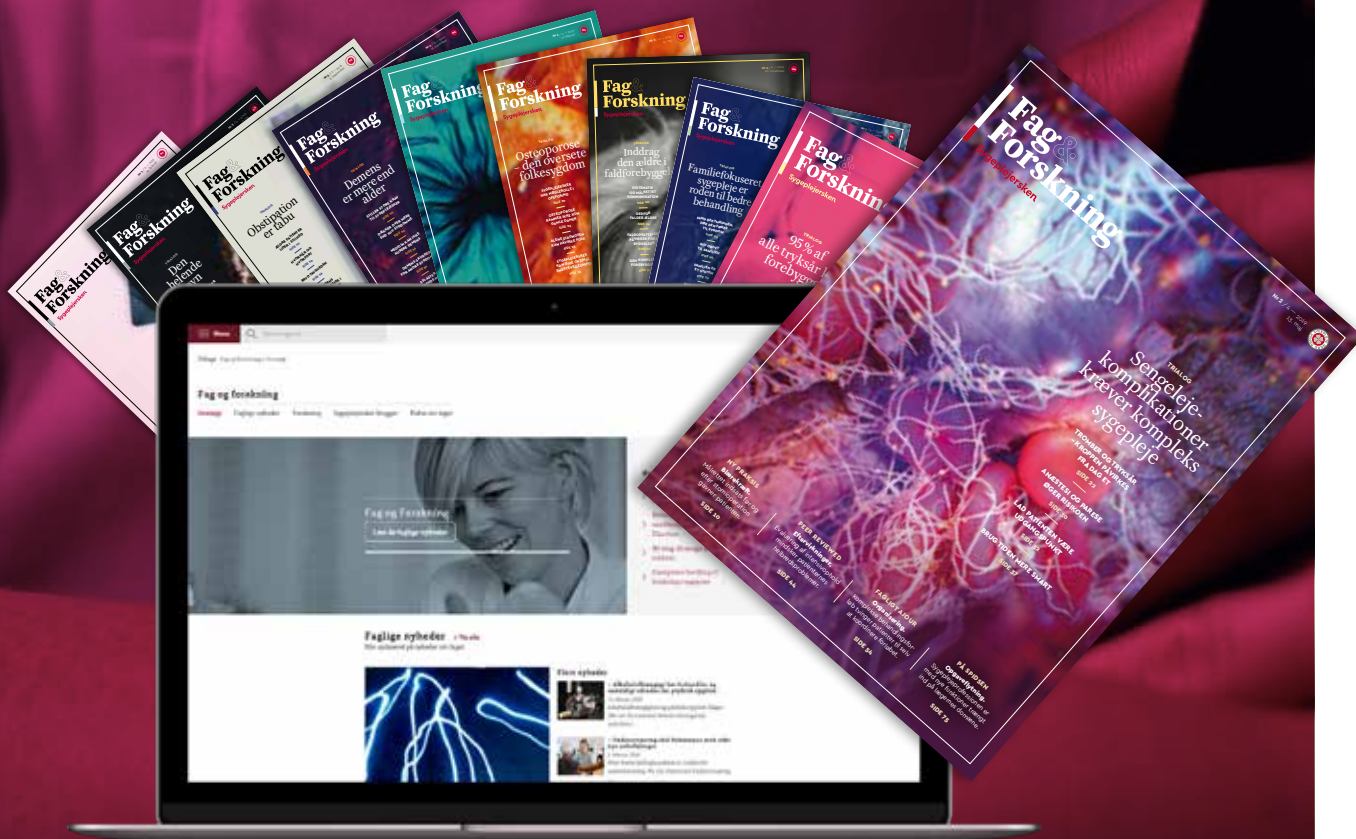
Flyvelederne sidder i et stort lokale med en dunkel belysning. Med dæmpede stemmer og engelske glosener kommunikerer de med piloterne, der befinder sig i det område af luftrummet, de har ansvaret for. Guider dem. Sikrer, at de flyver i den rette højde og ikke er på kollisionskurs med andre fly.

Der går maksimalt halvanden time imellem, at de holder en pause. For det er vigtigt at holde fokus og skarp koncentration. Og i pauserne er der – hvis påkrævet – tid til at skrive en utilsigtet hændelse. ●

Fag & Forskning

udkommer næste gang den 9. september.

Følg også med på nettet.

Find flere faglige artikler på dsr.dk/fagogforskning

I mellemtiden kan du læse mange flere sygeplejefaglige artikler på Dansk Sygeplejeråds hjemmeside. *Fag&Forskning* findes nemlig også online på dsr.dk/fagogforskning. Her kan du løbende holde dig ajour med fagets udvikling gennem daglige nyheder og faglige artikler. Du kan kommentere og debattere både nye og gamle artikler. Og du kan møde sygeplejersker, der blogger om faget og deres oplevelser som sygeplejersker i ind- og udland. Det er også på dsr.dk/fagogforskning, at du har fri adgang til at søge i vores store artikelarkiv med hundredevis af videnskabelige og faglige artikler fra både *Sygeplejersken* og *Fag&Forskning*.

• Dengang •

SYGEPLEJENS DANNELSE IDEAL ÅR 1900

Da hospitalerne i København begyndte at uddanne sygeplejersker, antog de fortrinsvis kvinder fra det bedre borgerskab. Hensigten var, at de nye sygeplejersker skulle have en opdragende effekt på de ofte rå og upolerede patienter. Sygeplejersken her sidder på sit værelse på Kgl. Frederiks Hospital i Bredgade sidst i 1890'erne. Som hun er opdraget til hjemmefra, læser hun tidens opbyggelige litteratur for at kunne foregå sine patienter med et godt eksempel, samtidig med at hun udvider sin egen personlige horisont.

(gs)

”Det er jo ikke en samling symptomer, der kommer til lægen, men en hel historie, et helt menneske.”

Kim Brixen, Professor, Klinisk Institut, direktør ved OUH

115 sider
125 kr.

Læse, skrive og hele

Perspektiver på narrativ medicin

Læse, skrive og hele
Redigeret af Anders Juhl Rasmussen

Med *Læse, skrive og hele* gives for første gang på dansk en række perspektiver på narrativ medicin.

Bogen indeholder bidrag, der orienterer sig mod narrativ medicin i undervisning og forskning, samt bidrag, der omhandler læsning og skrivning med patienter.

Syddansk Universitetsforlag – universitypress.dk

PhotoPanels™

Billeder, der giver ro i sindet og positive tanker.

Silentia PhotoPanels giver både ro, afskærmning og en behagelig følelse. Skærmen sikrer samtidig optimal hygiejne og afskærmning, der ikke virker indelukket. **NYHED: Vælg selv billeder til PhotoPanels i vores fotoarkiv på silentia.dk**

Silentia®

Keep it Clean™

Silentia ApS • Tlf.: 39 90 85 85

Planlægning og engagement Det er mit job

Peter Hansen Jakobsen, Afdelingssygeplejerske

I en akutmodtagelse handler det om at være parat. Jeg møder 6:30, klæder om og går en runde for at høre, hvordan natten har været, og om vi skal gøre noget, for at dagen kan starte godt op.

Ved at investere den tid, kan vi være på forkant, uanset hvad der kommer. Vi modtager patienter med mange forskellige symptombilleder, lige fra patienten med den brækkede arm til den svært kritiske akut syge patient.

Søg et job med hjerne og hjerte på midtjob.dk

midt
regionmidtjylland

Den svære samtale. En meget optimistisk patient lærte **LOTTE AGERSNAP**, at det er bedre at sige tingene ligeud i stedet for at pakke dem ind.

Han ville ikke se døden i øjnene

Fortalt til **HELLE LINDBERG**
Foto **JENS BACH**

Som sygeplejerske på Onkologisk Afdeling ser jeg ofte patienter, der befinder sig tæt på livets afslutning. Det er aldrig nemt at skulle forberede dem på, at de ikke har langt igen, men særligt én patient lærte mig, at det er vigtigt at tage sig tid til den svære samtale – og at tale uden omsvøb.

Han var patient på min afdeling over en lidt længere periode, men det stod klart forholdsvis tidligt, at hans prognose var dårlig. Han gjorde imidlertid indtryk på mig, fordi han først og fremmest var en ukuelig fighter, der nægtede at give op.

Som udgangspunkt er optimisme jo en god ting. Kampgejst er vigtigt, ikke mindst når det gælder en sygdom som kræft, der ofte kræver det lange, seje træk, før man er ude på den anden side. I min patients tilfælde kom hans optimisme dog til at stå i vejen for realiteterne.

Jeg var forholdsvis nyuddannet og vidste ikke helt, hvordan jeg skulle gribe det an. Både jeg, kollegaer og læger forsøgte at gøre det klart for ham, at han ikke ville overleve, men uden held. ”Jeg er ikke færdig med at kæmpe,” svarede han blot.

På et tidspunkt blev det besluttet, at han skulle genopereres. Operationstiden lå 14 dage ude i fremtiden, hvilket fik en læge til at bemærke, at min patient jo med al sandsynlighed ikke ville være i live til den tid. Var han overhovedet forberedt på det?

Vi var faktisk ikke helt sikre, selvom vi egentlig mente, at vi havde gjort det klart for ham ad flere omgange. Jeg og en læge besluttede derfor at sætte os ned med ham, så vi kunne forklare ham situationens alvor. Svaret var stadig det samme: ”Jeg er ikke færdig med at kæmpe.” Denne gang kunne jeg dog se i hans øjne, at han havde forstået budskabet.

Min patient døde få dage senere. Det skete meget pludseligt og kom faktisk lidt som et chok, selvom det var ventet – ikke mindst for hans pårø-

rende. Patientens manglende vilje til at se døden i øjnene kom desværre til at betyde, at han ikke fik taget ordentligt afsked med sin familie.

Jeg har ofte tænkt på ham, når jeg har haft andre terminale patienter. Selvom vi sygeplejersker er vant til lidt af hvert, kan vi alligevel godt have svært ved at se en patient i øjnene og sige: ”Du er ved at dø.” I stedet kan vi komme til at benytte os af floskler, måske fordi vi ikke ønsker at slukke håbet.

Jeg mener dog, at vi netop skal tage tyren ved hornene – og at vi skal huske at lytte, selvom det kan være vanskeligt at finde tiden til det. Som sygeplejersker har vi ikke kun et ansvar for, at vores patienter har det godt, imens de er i live. Vi skal også hjælpe dem med at komme herfra på den bedst mulige måde.

Min patient lærte mig, at man ikke skal pakke realiteterne ind i metaforer, når man taler om døden. Jeg glemmer ham aldrig. ●

Husker du mødet med den patient, som lærte dig noget essentielt om at være sygeplejerske? Var det din første patient? Var det patienten, som døde på din vagt, der står mejslet i din hukommelse? Var det det alvorligt syge barn, som blev helbredt trods svære odds? Eller ...?

Skriv til: redaktionen@dsr.dk

Længde: maks. 3.000 anslag.

Emne: "Patienten, jeg aldrig glemmer".

ALTERNATIVET VAR EN OPSIGELSE

Tekst **CHRISTINA SOMMER**
Foto **BAX LINDHARDT**

""Vi er lige bag dig," sagde en kollega, da jeg besluttede mig for at stå frem," fortæller Vicki Gudmandsen. Det udsagn blev på ingen måde gjort til skamme ved prisoverrækkelsen, hvor antallet af kolleger, der var mødt frem for at støtte prismodtageren, slog alle rekorder.

KIRSTEN STALLKNECHT PRISEN.

Da ledelsen afviste sygeplejerske Vicki Gudmandsens UTH-indberetning om manglende behandling pga. personale-mangel, besluttede hun at gå til medierne med sagen. Det har hun nu fået Kirsten Stallknecht Prisen 2019 for. Et tiltrængt skulderklap ikke bare til hende, men også til kollegerne, pointerer hun.

Personalemangel er ikke en utilsigtet hændelse, selvom det resulterer i, at en patient ikke får sin medicin eller taget vigtige blodprøver til tiden.

Den besked fik Vicki Gudmandsen, der er sygeplejerske på hjerteintensiv på Rigshospitalet, i januar, da en læge i samråd med den øvrige ledelse afviste den UTH, som hun havde skrevet.

UTH'en var Vicki Gudmandsens sidste forsøg på at få ledelsen i tale om den nærmest kroniske personalemangel, som ofte har resulteret i, at hun og kollegerne har stået i situationer, hvor de har frygtet for egen autorisation og patienternes sikkerhed.

Afvisningen blev som beskrevet i Sygeplejersken nr. 4/2019 startskuddet på et forløb, hvor Vicki Gudmandsen først var ved at miste tilliden til hele sundhedssystemet, men som også førte til, at sygeplejersken gik til medierne.

”Ellers kunne jeg ikke se mig selv fortsætte som sygeplejerske inden for det offentlige system. Det skulle ud,” siger Vicki Gudmandsen.

Satte dagsorden

I første omgang håbede sygeplejersken, at historien om afviste UTH'er på Rigshospitalet kunne nå medierne uden hendes medvirken. Akkurat som mange andre sygeplejersker frygtede hun nemlig, at det kunne få ansættelsesmæssige konsekvenser, hvis hun ytrede sig.

Efter flere opfordringer fra kollegerne og fra en journalist på TV2 valgte hun dog at stå frem, vel vidende at hendes fællestillidsrepræsentant og Dansk Sygeplejeråd Kreds Hovedstaden også støttede hende.

Sygeplejerskens beslutning førte til flere indslag på TV2 News og TV2 Nyhederne. Og det kom frem, at 56 UTH'er var blevet uretmæssigt afvist på Rigshospitalet alene i 2018. Indslagene førte til, at sundhedsministeren blev konfronteret, og Styrelsen for Patientsikkerhed meddelte, at der skulle følges op på UTH-systemet på nationalt plan.

Her nogle måneder efter udmeldingen lader konklusionen på den landsdækkende opfølgning stadig vente på sig. Men det har ingen betydning for, at Vicki Gudmandsen modtager Kirsten Stallknecht Prisen 2019 for sit mod til at stå frem.

Prisen er ikke bare hendes, men også kollegerne, pointerede Vicki Gudmandsen flere gange ved prisoverrækkelsen i Dansk Sygeplejeråd.

”Jeg troede ikke, at min lille stemme kunne føre til alt det her. Prisen er et skulderklap og en kæmpe anerkendelse af alt det, jeg har været igennem, siden jeg stod frem. Det har

været noget af en rutsjebanetur, som jeg kun har kunnet klare, fordi min kæreste og mine kolleger hele tiden har været på min side,” siger hun.

Ikke færdig med at ytre sig

Ifølge Vicki Gudmandsen har klinikledelsen ikke helt accepteret hendes optræden i medierne endnu:

”Sagen burde handle om patientsikkerhed og vores arbejdsvilkår. Jeg tænker, at ledelsen ønsker det samme som os medarbejdere, men internt er sagen lidt kommet til at handle om ”dem og os” i stedet for patientsikkerheden. Og det er hårdt,” siger hun, men henviser igen til den store opbakning, hun mærker blandt sine kolleger.

”De har hele tiden taget mig i forsvar, og jeg har fået masser af krammere og trøstende ord. Jeg har flere gange været på nippet til at give op, men jeg er vild med mit speciale, patienterne og kollegerne og kunne ikke tænke mig at arbejde et andet sted. Jeg er sindssygt stolt af os alle,” siger hun og fremhæver bl.a. den kulturændring, der er sket i forhold til UTH'er på afdelingen.

”Før var der mange UTH'er, der ikke blev indberettet. Der var hverken tid til eller kultur for det. Nu indberetter vi alle mere end nogensinde før,” siger hun.

Derudover har sagen også ført til en nedjustering af antallet af sengepladser, så de stemmer bedre overens med bemanningen. Men der er stadig meget at kæmpe for. Derfor har Vicki Gudmandsen i kraft af sin titel som arbejdsmiljørepræsentant nu plads i både det lokale MED-udvalg og Center MED-udvalg, ligesom hun er nyvalgt suppleant i det centrale Virksomhedsmedarbejderudvalg, også kaldet VMU:

”Jeg er ikke færdig med at forsøge at påvirke systemet endnu – hverken inde eller udefra.”

DOMMER-KOMITÉENS BEGRUNDELSE

Kirsten Stallknecht Prisen 2019 tildeles sygeplejerske Vicki Gudmandsen for modigt at ytre sig i sagen om afviste indberetninger af utilsigtede Hændelser (UTH). Meningen med at indberette er netop at øge muligheden for læring og dermed styrke patientsikkerheden og forebygge UTH. Ved at stå frem med sin kritik har Vicki Gudmandsen gjort offentligheden opmærksom på et væsentligt problem.

Overblik FV19

VALGKAMP. Sundhed er et varmt emne på sociale medier, og et flertal for at afskaffe uddannelsesloftet tegner sig. Her er et overblik over valgkampens udvikling på sundhedsområdet siden sidste nummer af *Sygeplejersken*.

Tekst **ASTRID LEMBO**

SUNDHED HITTER PÅ SOCIALE MEDIER

I de første to uger af valgkampen har sundhed kun fået omkring 3 pct. af omtalen i de traditionelle medier, viser optælling fra Detektor, Roskilde Universitet og Infomedia.

Men det betyder ikke, at sundhed ikke fortsat er et vigtigt emne for danskerne. På Facebook og Twitter fylder sundhed næstmest.

Hele 21 pct. af opslag, kommentarer osv. handler om sundhed i det overblik, Infomedia har indsamlet den seneste uge. Og når diskussionen handler om sundhed, så er der stort fokus på sygeplejerskerne.

VÆK MED OMPRIORITERINGSBIDRAGET

Venstre har som en del af deres velfærdsudspil foreslået at afskaffe omprioriteringsbidraget på uddannelse – altså de årlige 2-pct. besparelser, der har været pålagt uddannelserne siden 2016. Det betyder, at alle partier i Folketinget nu, bortset fra Liberal Alliance, går ind for at afskaffe omprioriteringsbidraget.

VALGMØDE

I løbet af 12 timer affødte Dansk Sygeplejeråds valg møde på Facebook 150 kommentarer og 2.800 visninger. Mødet fandt sted mandag den 27.5. Spørgsmålene til debat var, hvad politikerne vil gøre ved underfinansieringen af sundhedsvæsenet, den store mangel på sygeplejersker og det faktum, at vi stadigvæk ikke har ligeløn i Danmark? Udover formand Grete Christensen, var fire folketingskandidater med i panelet: Brian Borglund Bruun, (DF), Christine Dal, sygeplejerske, (V), Lise Müller, sygeplejerske, (SF) og tidligere sundhedsminister Astrid Krag (S).

MANGEL PÅ SYGEPLEJERSKER

Sideløbende med valgkampen fortæller flere medier fortsat om konsekvenserne af manglen på sygeplejersker flere steder i landet. Mandag d. 13.

maj bragte TV Avisen en reportage fra Regionshospitalet Horsens, hvor der er 30 ubesatte sygeplejerskestillinger. Her fortalte sygeplejersken Kamilla om at få dårlig samvittighed over de opgaver, hun ikke kan nå, og den afmagt hun føler, når der ikke er tid til patienterne.

Dansk Sygeplejeråd og Sygeplejestuderendes Lands sammenslutning fremlagde for et par uger siden 19 konkrete forslag til, hvordan sygeplejerskerne allerede fra næste år vil kunne få flere kollegaer, et udspil, som flere professionshøjskoler har bakket op om.

VALGKAMPS- LØFTER TIL AARHUS UNIVERSITETS- HOSPITAL

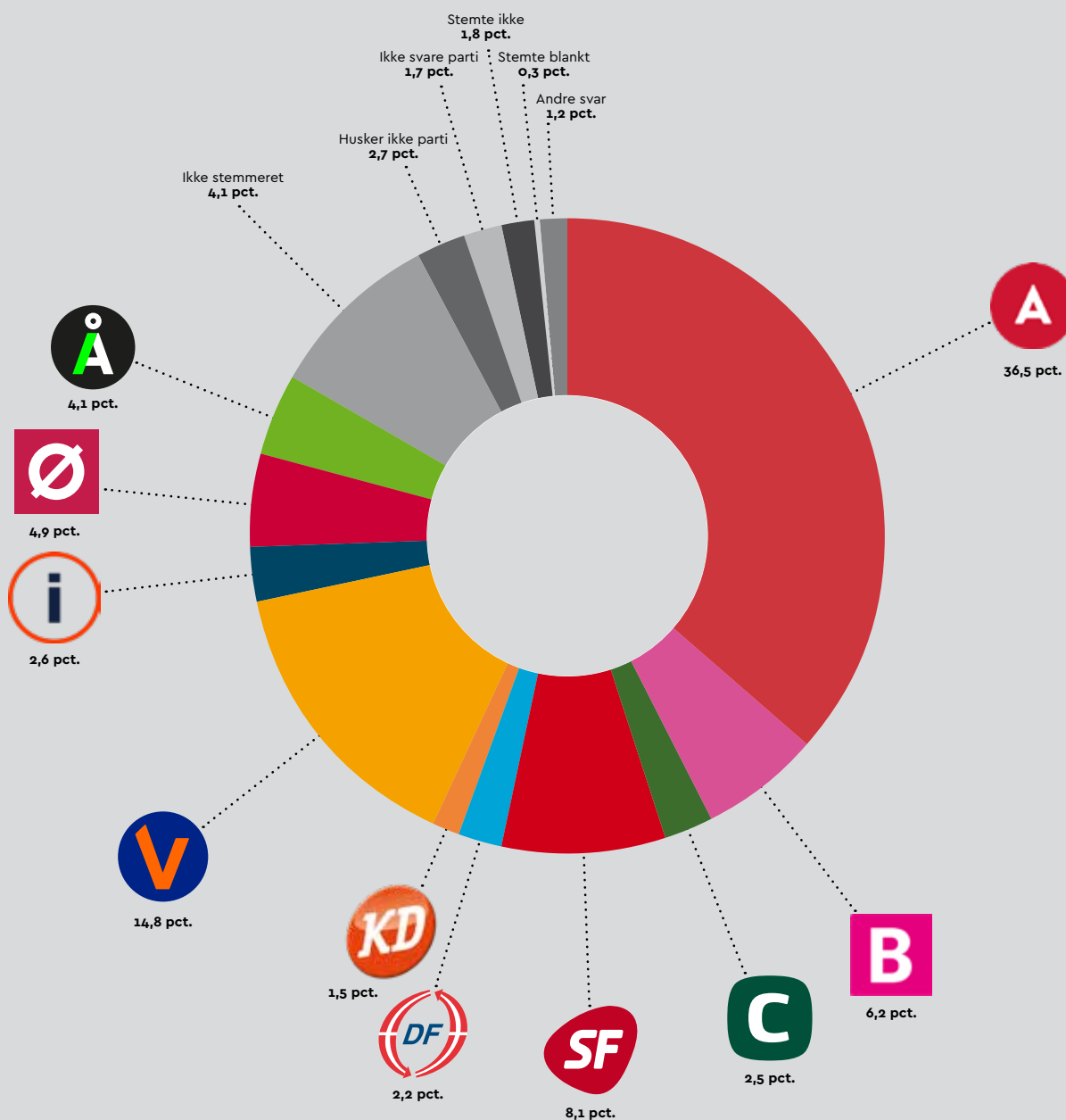
Det nye supersygehus i Aarhus skal spare 1 mia. kr. pga. uventet store flytteomkostninger. Det har i den første uge af valgkampen betydet, at AUH har fyret 43 medarbejdere, heraf 26 sygeplejersker og radiografer, og varslet flere fyringer senere. Region Midt har bedt staten om et tilskud på 600 mio. kr. til hospitalet. Efter at have brugt en nat på fødegangen på Aarhus Universitetshospital kort efter fyringsrunden meldte den radikale partiformand Morten Østergaard ud, at hans parti vil give hospitalet en hjælpende hånd. Det samme gælder Enhedslisten og SF. Hverken Venstre eller Socialdemokratiet vil dog love noget inden valget.

DEADLINE

Dette nummer af *Sygeplejersken* blev sendt til tryk tirsdag 28.5

Sådan stemte sygeplejersker ved sidste valg

Socialdemokratiet var det parti, flest sygeplejersker stemte på ved sidste valg i 2015. Det viser en Gallup-måling fra første halvår 2018 blandt 4.987 respondenter.

Kilde: Gallup 2018

De stiller op til valg

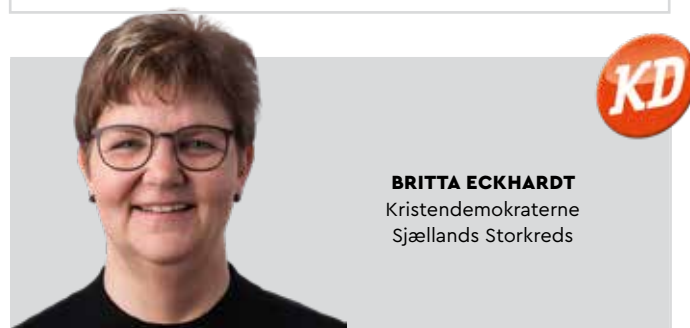
CHRISTINE DAL
Venstre
Københavns Omegns Storkreds

Den største udfordring er den forfejlede prioritering af vores sundhedsprofessionelles tid og ressourcer. Vi skal have et opgør med den måde, vi tænker økonomi og sundhedsvæsen på, med en ny værdibaseret styring, og så skal vi have bedre normeringer.

KATRI SØGAARD
Det Konservative Folkeparti
Sydjylland Storkreds

Opgaverne i sundhedsvæsenet bliver stadig mere komplekse, men vi må ikke glemme den grundlæggende sygepleje. Vi har samtidig en stor udfordring, når hver 7. nyuddannet sygeplejerske bliver sygemeldt – det skal vi tage alvorligt og gøre noget ved.

BRITTA ECKHARDT
Kristendemokraterne
Sjællands Storkreds

At der er sket så store nedskæringer på sygeplejen og normeringerne på de afdelinger, der har de mest plejkrævende patienter indlagt. Det samme gør sig gældende i psykiatrien, i hjemmesygeplejen og i den basale grundlæggende sygepleje, som sosu'er og assistenter varetager ude i kommunerne. Den flugt, der er fra sygeplejefaget, bekymrer mig allermost, og det nytter ikke kun at uddanne flere sygeplejersker, hvis der ikke samtidig bliver opnormeret på afdelingerne, så de studerende kan få en ordentlig oplæring. Nedskæringerne mærkes både i den primære sektor, i psykiatrien og på de somatiske sygehuse, og det er rigtig slemt lige nu med langtidssygemeldinger pga. stress og overbelastninger. Hver 7. nyuddannede sygeplejerske er sygemeldt p.t.

CHARLOTTE POULSEN
Socialistisk Folkeparti
Sjællands Storkreds

De største udfordringer i mit område er, at der er rigtig langt til hospitaler, det rammer befolkningen i vores område. Transportlængden umuliggør det for mange borgere at besøge deres pårørende, når de er indlagt. Nedskæringen af sygeplejersker i vores arbejdsområder betyder, at der skal løbes stærkere, og de tilbageblevne skal klare flere opgaver end tidligere. Arbejdsmiljøet på afdelinger presses. Der findes afdelinger, hvor der ikke længere er muligheder for at rekruttere sygeplejersker og vikardækning er den eneste løsning.

FOLKETINGSVALG 2019. Der er 12 medlemmer af Dansk Sygeplejeråd, der stiller op til Folketinget. Her kan du se, hvem de er. De har svaret på spørgsmålet ”Hvad ser du som den største udfordring på sundhedsområdet i dit område?”

MARGIT LUND-CRAMER
Kristendemokraterne
Fyns Storkreds

Nedlæggelse af regionerne og en ny sundhedsreform vil sætte et i forvejen udsultet sundhedsvæsen til tælling. Problemet er ikke manglende sammenhænge, men at sygeplejersker og tværprofessionelle samarbejdspartnere ikke har den fornødne tid og tilstrækkelige kollegaer til at udføre et stykke fagligt forsvarligt samarbejde. Problemet er økonomien, der skal rettes op. Det er fint at ansætte flere sygeplejersker (og læger), men der skal være anstændige muligheder for uddannelse og klinisk praksis. 2 pct.-besparelserne, som har lagt sundhedsvæsenet øde, skal standes inden for uddannelsesområdet. Vi har i det hele taget ladet NPM og Excel-ark overtage det faglige skøn.

SÅDAN GJORDE VI

De 12 kandidater til folketingsvalget 2019, der er præsenteret her, er alle uddannede sygeplejersker og medlem af DSR. På dsr.dk/fv19 har kandidaterne udfyldt et skema, hvor de fortæller om sig selv, beskriver den udfordring på sundhedsområdet, de ser som den største, og hvad de vil arbejde for. Læs deres fulde svar på dsr.dk/fv19. Syv af kandidaterne blev allerede præsenteret i forrige nummer. Vi havde spurgt de partier, som er repræsenteret i Folketinget, om hvilke kandidater, der er sygeplejerske. Desværre havde vi ikke fundet frem til alle. Partierne har mange kandidater og ikke alle oplyser profession på f.eks. partiernes hjemmeside. Vi beklager, at ikke alle var med i første runde og råder bod ved at præsenterere de fem nye her.

DE STILLER OGSÅ OP

I sidste nummer af *Sygeplejersken* blev disse kandidater præsenteret.

**ANNE GRETE
KAMILLES**
Alternativet
Sjællands Storkreds

**FLEMMING MØLLER
MORTENSEN**
Socialdemokratiet
Nordjyllands Storkreds

LISE MÜLLER
Socialistisk
Folkeparti – SF
Nordsjællands Storkreds

SIGNE MUNK
Socialistisk Folkeparti
Vestjyllands Storkreds

ELSE KAYSER
Enhedslisten
Østjyllands Storkreds

LINE GESSØ HANSEN
Alternativet
Fyns Storkreds

MARIA DURHUUS
Socialdemokratiet
Københavns Omegns
Storkreds

Fra ren påfyldning til helhedstænkning

I 1984 ændrede min idé om karriereløb sig brat. Det skyldtes bogen: "Modkvalificeringens pædagogik - Problemorientering, deltagerstyring, eksemplarisk indlæring" skrevet af Knud Illeris. Jeg deltog i institutleder for DISS Agnes Bjørns første kursus i "Forskning for sygeplejersker". Jeg indså, at prægingen i sygeplejen begynder med det første møde under uddannelsen, hvor idealer og drivkraft endnu ikke er blevet tromlet ned af velmenende, men ofte begrænsende vejledere, som ved bedre. Så fremtiden blev undervisning fremfor ledelse.

Knud Illeris er fyldt 80 år, og i den anledning udkom denne bog med en artikelsamling skrevet i tidsrummet 2007-2018.

Artiklerne bliver indledt med en historisk gennemgang af læringsteorier. Bogen viser, hvordan teorierne har udviklet sig fra idéer om ren påfyldning over en helhedsorienteret tilgang frem til nu, hvor det pædagogiske idégrundlag må kæmpe mod den politiske begejstring for "New Public Management".

Begrebet livslang læring bliver set gennem den psykologiske og biologiske udviklingsproces fra barn til den modne persons tagen ansvar for egen læring. Man kan ikke opnå meningsfuld læring gennem dannelsesdefinitioner og snævre fagbundne målinger, men gennem mulighed for at se sammenhænge, der kobler teori og praksis. Så hvad er kompetence, hvorfor udvikles den, hvordan måles den, og hvilke faldgruber ligger der i at ville leve op til internationale standarder, der bygger på vidensøkonomi?

Forskellige læringsformer bliver gennemgået, og forfatteren præsenterer begrebet "ikke læring". Der er fokus på kognition, læring og barrierer. Motivation og læringsmiljø hænger sammen, så hvordan bygger man bro mellem forskellige læringsrum? Hvad er det specielle ved voksenlæring? Og hvordan kan den foregå på en arbejdsplads? Når læring sættes ind i

Knud Illeris
**LÆRING MELLEM
UDVIKLING OG TILPASNING**
Kritiske og afklarende
bidrag 2007-2018

Samfundslitteratur 2019
252 sider - 299 kr. (vejl.)

“
Når læring sættes ind
i et dansk samfundsperspektiv, kommer vi
vidt omkring og ikke
uden om Grundtvig.

et dansk samfundsperspektiv, kommer vi vidt omkring og ikke uden om Grundtvig.

Til sidst sættes skabelsen af en omfattende sammenhængende teori om læring ind i et udviklingsperspektiv. Denne udvikling trues i dag af den politiske idé om konkurrencestaten, hvor krav om maksimal økonomisk effektivitet giver grobund for en lang række målinger og tests for at leve op til myndighedernes forskellige reformer og beslutninger, og uddannelsesinstitutioner samles i store produktionscentre, hvor frie initiativer, der ikke falder inden for denne konkurrencetænkning, bliver kvalt og de studerendes og lærernes indflydelse stækket.

Det spørgsmål, jeg sidder tilbage med, er: "Henviser omslagets billede af en kamæleon til politikernes omskiftelighed i forhold til tendenser i den internationale samfundsudvikling (læs New Public Management), eller er det en illustration af, hvordan uddannelsesinstitutioner giver køb på deres egen faglighed og professionalitet for at tækkes de bevilgende myndigheder, som gerne ser den helhedsorienterede faglighed forsvinde til fordel for en effektivitetsorienteret tænkning, hvor kvantitet har forrang for kvalitet?"

Af Jens Bydam, sygeplejerske, cand.phil.

Moderskabets hjerte og smerte

Kjersti Annesdatter Skomsvold
BARNET
Grif 2019
128 sider - 199,95 kr.

”På fødestuen sagde jordemoren hårdt, det eneste hun sagde, var: Det hjælper ikke at skribe. Jeg mistede modet, for hvad skulle så hjælpe mig?”

Citatet er fra starten af romanen, hvor en mor fortæller sit spædbarn om fødslen af hendes bror. Vi hører om dagene på fødeafdelingen, hvor kvinderne går rundt med små bitte skridt i gammelmandsbleer med børnene i gennemsigtige plastbokse, med flossede brystvorter, og beder til, at mælken snart må komme. Fødselsdepressionen sniger sig ind allerede i graviditeten: ”... jeg gav tristheden til barnet, hver dag.” Efter fødslen er tristheden fortsat en følgesvend sammen med søvnløsheden og angsten for at gøre barnet fortræd: ”Kan vi bolte altandøren fast, bolte vinduerne fast?” Glæden vender tilbage med det lille nye barn, som kommer halvandet år efter det første: ”... det lykkedes mig at overlade mere af ansvaret for, at du levede, til dig.”

Med glæden følger forsøget på at forstå, hvad der skete ved første barns fødsel og forskellen på forløbet anden gang: ”... jeg skal ikke dømmе mig selv, for jeg havde jo lige fået mit første barn, en førstegangsmor er fuldstændig i naturens vold.”

Romanen beskriver på smukkeste vis moderskabets hjerte og smerte. Graviditet, fødsel, spæd- og småbarnstid. Familielivet som en dansk sommer, skyer fulgt af byger og solstrejf.

Af Hanne Lindhardt, MSA, sundhedsplejerske.

Kloge kvinder rundt om Gud og galakser

Anja C. Andersen & Anna Mejlhede
LIVET ER ET MIRAKEL
Politikens Forlag 2019
312 sider - 250 kr.

”Det gælder om at leve i evigheden og dog høre stueuret slå”. Dette velvalgte Søren Kierkegaard-citat afslutter bogen om livet som et mirakel. Gennem syv år har to kloge kvinder, en astrofysiker med speciale i stjernestøv og en sognepræst ved Holmens Kirke, drøftet eksistentielle spørgsmål. Hen over bogens hundredvis af sider deler de rundhåndet ud af deres naturvidenskabelige og teologiske indsigt. Koblet til deres personlige historie bliver læseren kastet fra universets svært forståelige ”mørkt stof” til menneskelivets kærlighed, lidelse, nød og død. Elegant pendulerer de samtalen mellem den sparsomme naturvidenskabelige viden på området og relevante bibelske fortællinger. Fordyber sig i galakser, lysår, skvulp i rumtid og Guds ubegribelige tilstedeværelse. Undervejs opstår erkendelse af et videnskabeligt sammenfald mellem Big Bang-teorien og skabelsesberetningen. Og døden får sin plads. Både den enkeltes og jordens død om ca. fem milliarder år. Ind sniges kristendommens budskab om tilgivelse og kærlighed. De to forfattere enes om, at budskabet trøster den døende, ofte mere end Newtons love.

En relevant bog for sygeplejersker? Indtil Center for Kliniske Retningslinjer kommer på banen med retningslinjer for åndelig omsorg, er bogen en kærkommen gave.

Af Jorit Tellervo, sygeplejefaglig udviklingskonsulent.

PÅ MIT NATBORD

BØGER DER GÅR I DYBDEN

ANNE WENNECKE KELLNER

Autoriseret psykolog og forfatter. Specialist i psykoterapi og klinisk psykologi. Supervisor i psykoterapi. Programansvarlig psykolog ved Psykiatrisk Center Ballerup.

Tekst **MICHAEL HOLBEK**

HVAD LÆSER DU LIGE NU?

”Karen Fastrups autofiktive roman ”Hungerhjerte”.”

HVORDAN HAR DEN INSPIRERET DIG?

”Romanen skildrer Karen Fastrup før, under og efter et psykisk sammenbrud og starter med en indlæggelse på det psykiatriske center, hvor jeg selv er ansat. Bogen er velskrevet, og fortællingen om forfatterens opvækst, kærlighedsforhold og psykiske sygdom er hudløst ærlig. Den går i dybden med patientens oplevelse og perspektiv og byder på en grundig og spændende beskrivelse af tilbagevendende psykose, indre mørke, mistet selvbeherskelse, tomhedsfølelse, manglende identitet, tankemylder og kropslig uro.”

HVILKEN BOG BURDE ALLE SYGEPLEJERSKER LÆSE - OG HVORFOR?

”En bog, som har rørt mig personligt, er Karen Thistedes nærværende og livskloge ”Det skal mærkes, at vi lever”. Det er samtaler mellem præsten og forfatteren Johannes Møllehave og digteren Benny Andersen om livets store emner som kærlighed, smerte, sorg, sygdom, død, misbrug, venskab og livsglæde.”

HVILKEN BOG FIK DU ALDRIG LÆST HELT TIL ENDE?

”En selvbiografi af min fagfælle, Renée Toft Simonsen. Jeg var sideløbende i gang med research og læsning af litteratur til min egen bog om terapeutisk samtaleteknik, og den proces endte jeg med at prioritere.”

KORT NYT OM BØGER

Bille Sterll
NÅR MADEN TAGER MAGTEN
 En bog om spiseforstyrrelser
 Pressto 2019
 270 sider – 299 kr.

Bogen fortæller, hvad en spiseforstyrrelse er, hvad enten der er tale om anoreksi, bulimi eller tvangsspising. Den indeholder både cases og interview med behandlere.

Den bærende case beskriver Elham, en ung kvinde på 30 år, som dør af sin spiseforstyrrelse efter at have været syg siden teenagealderen. Interview med hendes forældre fortæller en historie om at komme til Danmark som flygtning, falde til og om den perfektionisme, der var en del af Elhams personlighed. Hun bliver kastebold mellem forskellige psykiatriske afdelinger, bosteder og behandlingssteder, men bliver gradvist dårligere, og familielivet skrander pga. afmagt og skænderier.

Behandlingen af spiseforstyrrelser er i dag baseret på ambulante behandling og involvering af forældre, men det stiller samtidig store krav til familien, som kan føle vrede, magtesløshed og pres fra den syge og fra behandlingssystemet. Bogen viser det hele. Råt for usødet.

Barbara Hoff Esbjørn & Sonja Breinholst
MIN FØRSTE BOG OM CBT MED BØRN
 Kognitiv adfærdsterapi i børnehøjde
 Akademisk Forlag 2019
 272 sider – 299,95 kr.

Hvad betyder titlen, spurgte jeg mig selv, da jeg fik bogen i hånden. Svaret kommer i begyndelsen af bogen: Cognitive behavioural therapy. Det er sikkert ikke nogen overraskelse for personer, som skal i gang med et kognitivt adfærdsterapeutisk forløb med et barn for første

gang, men irriterende for ikke indviede. Når det er sagt, er det en brugbar bog, klar i spytet og med en tydelig opdeling mellem de tre dele, den består af. Den indeholder mange gode eksempler på den struktur og de teknikker, man skal anvende for i samarbejde med barn og forældre at få styr på det problem, der har fået familien til at søge hjælp. Sproget er tilgængeligt og bogen absolut hjælpsom. På en af de sidste sider anbefaler forfatterne at søge uddannelse og supervision på arbejdet som børneterapeut, men hvem er mon præcist bogens målgruppe? Nye og erfarne terapeuter heder det. Hvor nye, hvor erfarne?

Sarah Krøger Ziethen,
 Cecilie Hilline Christensen
NÅR DU SIGER FARVEL
 En bog til unge der har mistet
 Eksistensen 2019
 80 sider – 129 kr.

En præst og en sygeplejerske har begået en lille og meget intens bog til unge, der har mistet et menneske, de elskede eller holdt af. En far, en mor, en bedstefar eller en god ven måske. Bogen skelner mellem de unges egne fortællinger om at miste, generelle oplysninger om tab og sorg og spørgsmål til refleksion.

Et par sider med "Sådan har vi gjort" om de ritualer, der er indført i familierne for at fastholde mindet om den døde og hans eller hendes betydning, er inspiration til andre, som står overfor at skulle finde på en meningsfuld måde at mindes på. "Vi tænker på dem, vi har mistet, når vi holder jul. Kl. 19 er vi stille i et minut. Det har vi gjort, siden min mor døde." Sådan siger Helene.

En rigtig fornuftig introduktions- og inspirationsbog

Ulla Skødt og Inge Jekes (red.)
SYGEPLEJE I DET NÆRE SUNDHEDSVÆSEN
 Gads Forlag 2019
 335 sider – 299 kr.

Med et friskt og opdateret pust tilfører denne bog en fin introduktion til kommunal sygeplejepraksis og denne praksis' rolle og ansvar i det nære sundhedsvæsen. Bogens brede og forskelligartede vifte af emner fremhæver på fineste vis de centrale krav, der stilles til nutidens kommunale sygeplejepraksis og skildrer den udvikling, som kommunal sygeplejepraksis har gennemgået siden dens oprindelse. Hermed fastslås og perspektiveres bogen igennem en anerkendelse af kompleksiteten indenfor kommunal sygeplejepraksis.

Bogens redaktører lykkes med at lade en aktuell praktisk case fra en hjemmesygeplejerskes arbejdsdag udgøre den røde tråd igennem alle bogens kapitler. Bogen har et meget fint og læringsmæssigt befordrende samspil mellem praktiske eksempler og teoretiske perspektiver. Refleksionsspørgsmål i slutningen af hvert kapitel fungerer godt, og sammen med en fin og solid underbygning med konkrete henvisninger til referencer bliver læseren stimuleret til yderligere refleksion over egen praksis, udover hvad der kan læses i bogen.

Kapitlernes indhold er meget aktuelle i relation til Specialuddannelsen i Borgernær Sygepleje, og emnemæssigt tæller bogen ind i pensum og læringsmål for denne uddannelse.

Kapitlet om måltider og ernæring fremhæves på interessant vis med spor tilbage til Florence Nightingales optegnelser over sygepleje og pointerer, hvordan sygeplejersken i den nutidige kommunale praksis stadig er forpligtet til at tage ansvar for og observere borgerens måltidsaktiviteter, når hun kommer i hjemmet. Pointen hermed er at fremhæve madens helende effekt på mennesket som motivation for at udøve en helhedsorienteret, borgernær sygepleje.

God læselyst!

Af Vibeke Høgh, sygeplejerske, master i klinisk sygepleje, ph.d., sundhedsfaglig udviklingskonsulent, Ældre og Sundhed, Aalborg Kommune.

Den postoperative fase

Du ønsker at hjælpe patienten med at komme sig efter operationen, og til det skal du bruge de bedste midler. I årtier har Mölnlyckes produkter og serviceydelser været kendte for at minimere smerter og understøtte sårheling. Sundhedsfagligt personale benytter vores uddannelsesstilbud og professionelle support, mens vores banebrydende bandager med Safetac® allerede har hjulpet millioner af patienter.

Den fleksible Mepilex® Border Post-Op bandage er ideel til patienten, som skal tilbage til en hverdag i bevægelse.

Læs mere på www.molnlycke.dk/bedre-resultater

Mölnlycke Health Care ApS, Gydevang 39, 3450 Allerød. Tlf.: 48 168 268. info.dk@molnlycke.com
Mölnlycke, Safetac og Mepilex varemærker, navne og logoer er registreret globalt til en eller flere af virksomhederne i Mölnlycke Health Care gruppen. ©2019 Mölnlycke Health Care AB. Alle rettigheder forbeholdes. DKONE0011902

Tekst **MARIA KRÆMER**

LÆS DIGTE *og* STYRK *din* SYGEPLEJE

Bliv bedre til at sætte dig i patientens sted, reflekter over din egen praksis, og kom helt tæt på din dokumentation gennem poesi, noveller og romaner.

Det er tanken bag kurset ”Narrativ Medicin” på Syddansk Universitet. Et felt, der er stigende interesse for.

I de seneste år har utraditionelle samarbejder mellem kultur og sundhedsvidenskab knopskudt rundt om i landet: Skriveværksteder for kræftramte i Nyborg, kunst til sygemeldte i Kolding Kommune og læsegrupper i psykiatrien.

Interessen for, hvordan kunst og litteratur kan anvendes i nye omgivelser, er stigende, og forskningsprojektet "Uses of Literature" på Syddansk Universitet bærer en stor del af den udvikling. Som en del af projektet har medicinstuderende på Syddansk Universitet haft kurset "Narrativ Medicin" som et obligatorisk fag siden 2016. Faget blev oprettet som et forsøg på bl.a. at fastholde empati hos medicinstuderende, som ifølge flere amerikanske studier falder i løbet af en lægeuddannelse. Siden 2017 er kurset også tilbudt jordemødre, ergoterapeuter, fysioterapeuter og sygeplejersker på den sundhedsfaglige kandidat. Dette forår har det fjerde hold af sundhedsfaglige kandidater dykket ned i tekster om patienters og pårørendes oplevelser med sundhedsvæsenet.

"Vi forsøger at mødes og bøje os i hinandens retning. Vi låner nogle litteraturvidenskabelige metoder som nærlæsning og kreativ skrivning og benytter skønlitterære tekster om sygdom, og så samarbejder vi med sundhedsprofessionelle undervisere om at gøre de studerende endnu bedre til det, som de i forvejen er gode til," forklarer Anders Juhl-Rasmussen, adjunkt på Syddansk Universitet og leder af kurserne i narrativ medicin.

Genvej til en andens bevidsthed

Kurset er baseret på, at man gennem metodisk læsning af skønlitteratur og målrettede skriveøvelser kan træne sin evne til at anlægge forskellige perspektiver på sygdom og skærpe sin lydhørhed overfor patienten.

"Litteratur er en måde, hvorpå man kan få lov til at træde næsten direkte ind i den andens bevidsthed. Gennem sproget kan man opnå stor nuancerigdom i sin forståelse, og man får mulighed for at nærme sig en forståelse af den sygdomsoplevelse, som ellers er uforståelig. Hvis man øver sig i at sætte sig ud over sit eget perspektiv, så kan man muligvis blive bedre til at forstå

andre mennesker og sin egen reaktion på deres adfærd," forklarer Anders Juhl-Rasmussen.

På den måde kan litteraturen også noget andet end f.eks. et traditionelt kommunikationskursus, tilføjer professor i dansk litteratur Anne-Marie Mai, som er en af de øvrige forskere i projektet:

"Skønlitteraturen tilbyder et rum, hvor man kan udforske og skærpe sit blik for det flertydige. Et kommunikationskursus fokuserer ofte på præcision i budskabet, men i skønlitteraturen har man også blik for alt det, der ikke bliver sagt."

Skønlitteraturen tilbyder også nærhed til de teoretiske begreber, sygeplejen beskæftiger sig med. Det forklarer Helle Ploug Hansen, sygeplejerske og professor i humanistisk rehabilitering, som også har undervist på kurset.

"Det kan være meget svært at nå fra højtsvævende teori som

Bourdieu eller Foucault til praksis, men skønlitteratur er ekstremt velegnet til at give nærhed til praksis, og sygeplejerskerne kan bruge det som et spejl, når de møder de virkelige patienter," siger hun.

Refleksion over egen praksis

En typisk undervisningsgang på "Narrativ Medicin" begynder med læsning af en litterær tekst eller iagttagelser af et maleri. Når holdet i fællesskab har læst teksten eller set på maleriet, stilles der efterfølgende en skriveøvelse. Hvis digtet kredser om patientens oplevelser, så tager skriveøvelsen udgangspunkt i samme situation, men set fra eksempel-

NARRATIV MEDICIN

"Narrativ medicin" udspringer af det internationale "Narrative Medicine". Feltet opstod omkring år 2000 og er grundlagt af den amerikanske læge og ph.d. i engelsk litteratur ved Columbia University, Rita Charon. Narrativ medicin hviler på tre principper:

- **Attention/lydhørhed:** Gennem tekstlæsning udforsker man, hvad og hvordan patienterne taler.
- **Representation/repræsentation:** Hvordan kan tekstlæsningen udforskes yderligere i en skriveøvelse? Eller hvordan kan sygeplejersken dokumentere det, patienten fortæller om sine symptomer eller sin bekymring?
- **Affiliation/tilknytning:** Hvordan kan den studerende øge sin forståelse for sine medstuderende gennem samtaler om skønlitteratur, eller hvordan kan den sundhedsprofessionelle forstå patienten, som én man handler sammen med og på vegne af?

vis sygeplejerskens perspektiv.

"Hvor forskellig kan vores opfattelse af tid ikke være?" spørger Anne-Marie Mai. "Vi læser et digt om en patient i et alkoholbehandlingsforløb, som venter på en beroligende sprøjte, og for ham er ventetiden ulidelig lang, han venter og venter. Derefter beder vi de studerende om at beskrive situationen fra deres perspektiv," fortæller hun.

De korte skriveøvelser giver de studerende lejlighed til at udforske deres egen forståelse af situationen og relationen. Når de studerende ser på deres egen tekst i skriveøvelserne, kan det også nuancere den måde, de som sundhedsprofessionelle dokumenterer på. Derfor er en af gæsteunderviserne på kurset også en dansk skønlitterær forfatter, som selv har erfaring fra psykiatrien, men som kommer på kurset for at træne skriveøvelser med de

studerende. Hun mener, at det særligt inden for psykiatrien er væsentligt, hvordan de sundhedsprofessionelle skriver.

"Asta Olivia Nordenhof mener, at det kan være afgørende, om man vælger den ene eller den anden metafor, og hvad man sprogligt lægger vægt på. Der er ikke nogen fysiske symptomer eller scanningsvar i psykiatrien. Det eneste, man kan forlade sig på, er, hvad patienten fortæller, og derfor er det i de her tilfælde særligt vigtigt at øge bevidstheden om sprog og fortællerrollen," forklarer Anders Juhl-Rasmussen.

"Dokumentation er et øjebliksbillede, men når man bliver mere bevidst om sproget og de billeder, vi bruger, undgår

vi, at vi tyer til slidte floskler som ”patienten har det godt i dag”, for hvad får man i virkeligheden ud af den sætning? Ikke rigtig noget,” supplerer Helle Ploug Hansen.

Læsning kan give bedre tid

Det er ikke noget helt nyt at præsentere sygeplejersker for skønlitteratur. Engang var litterære klassikere som Tolstoj en del af det forberedende højskoleophold til sygeplejestudiet på f.eks. Testrup Højskole. Anne-Marie Mai mener, at det således er en stærk tradition i sygeplejefaget, som vender tilbage, men på en ny måde. Man kan indvende, at skønlitteratur måske ikke er det, der står højest på sygeplejerskernes prioriteringsseddel i en hverdag, som ofte karakteriseres som tidspresset og ressourceteknapp. Men måske kan fordybelsen i et digt eller en novelle betale sig, selv i en travl hverdag.

”Rita Charon (grundlæggeren af narrativ medicin)

SYGEPLEJERSKERNE KAN BRUGE LITTERATUR SOM ET SPEJL, NÅR DE MØDER DE VIRKELIGE PATIENTER.

HELLE PLOUG HANSEN,
sygeplejerske og professor
i human rehabilitering

cin, red.) argumenterer ligefrem for, at man som sundhedsprofessionel kan skaffe sig bedre tid, fordi man gennem litteraturen træner redskaber, som man kan anvende i sit arbejde. Det giver bedre overskud og overblik i forskellige situationer – på den måde kan man give sig selv bedre tid på sigt,” forklarer Anne-Marie Mai.

Mere sikker viden

”Narrativ medicin” udbydes på nuværende tidspunkt udelukkende på Syddansk Universitet. Undervisningen er tilrettelagt og udviklet i tæt samarbejde med internationale førende forskere på området, da der i udlandet er en længere tradition at læne sig op ad.

Anne-Marie Mai fremhæver, at viden på området i Danmark ikke er særlig omfattende, men at der skal skaffes mere sikker viden. Både i de tiltag, der omhandler patienter, men også i undervisningen for sundhedsprofessionelle. Der er for nylig tildelt midler til et større nationalt forskningsprojekt, som skal måle empati hos danske medicinstuderende, resultaterne fra den undersøgelse kan være med til at dokumentere effekten af og behovet for narrativ medicin. Hun mener dog, at samarbejdet mellem skønlitteratur og sundhedsvæsen er kommet for at blive:

”Vi er først lige begyndt.” ●

BØGER *om* MIDDEL *og* MEDICIN

Skønlitteraturen kan anvendes som samtalestarter og refleksionsrum i det sundhedsfaglige arbejde, og måske kan det også anvendes i et kurativt perspektiv. Der er de seneste år kommet mere fokus på, hvordan skønlitteratur kan integreres i sundhedsarbejdet.

FØDSELS- FORBEREDELSE PÅ BIBLIOTEKET

Helle Helle, Dea Trier Mørk og Michael Robak var nogle af de alternative fødselshjælpere, der blev anvendt i et samarbejde med Randers Bibliotek og Regionshospitalet Randers' fødeafdeling i 2017. To hold fødselsforberedelse blev rykket ud af sygehuset og ind mellem bogreolerne på biblioteket, og tekster om forældreskab, fødsel og graviditet blev inddraget i undervisningen af de førstegangsfødende. Indholdet af fødselsforberedelsen var jordemødrenes normale undervisning, men litteraturen blev bragt til spil, som en anderledes metode til at tilegne sig viden om fødsel og forældreskab.

LÆSNING MOD ENSOMHED

"I litteraturen er du aldrig alene", sådan lyder Læseforeningens mantra. Den landsdækkende organisation Læseforeningen har siden 2010 arbejdet for at udbrede læsning af skønlitteratur i fællesskab. Frivillige læseguides afholder læsesessioner med forskellige målgrupper, men særligt er der fokus på udsatte grupper i samfundet. Læseforeningen har lavet adskillige projekter med ensomme ældre, bl.a. sammen med Odense Kommune og Rudersdal Kommune. Læseforeningen har for tiden fokus på læsegrupper for psykisk sårbare unge mellem 18-35 år, og der er etableret læsegrupper i København, Aarhus, Roskilde og Vejle.

Læs mere om
Læseforeningens arbejde på
www.laeseeforeningen.dk

REHABILITERENDE SKRIVEVÆRKSTED

Kan man fremme rehabilitering og pallierende indsats for kræftramte gennem kreativ skrivning? Videncenter for Rehabilitering og Palliation i Nyborg og Syddansk Universitet afholdt skriveworkshop for kræftpatienter for at undersøge, hvordan skrivning og læsning kan hjælpe kræftramte med at genfinde struktur og livsfortælling under livstruende sygdom. To skønlitterære forfattere modererede skriveworkshoppen, og erfaringerne fra skriveworkshoppen viste, at skriveworkshoppen gav deltagerne redskaber til at bearbejde deres tanker og følelser på en struktureret måde, og at højt læsningen og skrivningen skabte fællesskab blandt deltagerne.

BIBLIOTERAPI I PSYKIATRIEN

Psykoafsnittet i Regionspsykiatrien i Holstebro har anvendt højt læsning for afsnittets patienter. Højt læsningen foregik i samarbejde med det lokale biblioteks bibliotekarer, som læste højt en gang om ugen. Læsningen gav rum til adspredelse, og sygeplejersker berettede, at læsningen havde en beroligende effekt for patienterne.

LITTERATUREN *er et* INSTRUMENT

Byt for en stund triagering ud med Tove Ditlevsen, brug lidt tid på Pia Tafdrup i stedet for Pro-medicin, og udforsk begrebet håb med Helle Helle. Sygeplejersken er taget med til undervisning i kurset Narrativ Medicin, hvor skønlitteraturen er et redskab til at forbedre kommunikation og interaktion – både med patienter og kolleger.

Tekst **MARIA KRÆMER** · Foto **NIKOLAI LINARES**

På Syddansk Universitet indretter et hold sundhedsfaglige kandidater sig til dagens undervisning. Her er kaffe i to go-kopper, sms-beskeder, der skal tjekkes, og en stigende summen lyder blandt de studerende. Kort efter befinder vi os på en hospitalsstue. Der sidder vi med en dement mand i tyndslidte hospitalssokker og hans to børn i knastør stilhed. Scenen er fra Pia Tafdrups digt "Min brors øjne", og professor fra Institut for kulturvidenskaber, Peter Simonsen, læser digtet op med en høj og dyb stemme. De 30 sundhedskandidatstuderende skal nemlig ikke undervises i biostatistik eller sundhedsjura, i dag er der metaforer og billedsprog på tavlen.

Kæmper med metafor

Pia Tafdrups digt nærlæses i grupper af 2-3 studerende, og dagens tema, pårørende-perspektivet, udforskes gennem fire spor: stemme, tid, metafor og rum. I et hjørne af det store undervisningslokale sidder et par kvinder bøjet over deres bøger.

"Jeg kan simpelthen se det for mig, de der tyndslidte sokker, og det bare udtryk. Jeg forestiller mig en seng og en stol på en enmandsstue," siger Trine Borglit og gestikulerer med den ene hånd, mens den anden vender siden.

Sygeplejerskerne Trine Borglit og Stine Zeberg-Theisen er ved at tage en kandidat i klinisk sygepleje, men lige nu kæmper de med den metafor, der dukker op i digtets sjette linje.

"Krateret følger jo efter en eksplosion, og eksplosion er, at faderen lige har sagt "I slår mig vel ikke ihjel?" Den sætning er trykbølgen," foreslår Stine Zeberg-Theisen.

Digtet er en anden indgangsvinkel til pårørende til demente og den dementes autonomi, end man er vant til i sundhedsvæsnets.

Nye perspektiver

De to sygeplejersker mener, at undervisere fra en anden disciplin bidrager med helt nye perspektiver på sygeplejen.

"Vi vil jo gerne sige, at vi handler og ser situationen fra patientens og de pårørendes perspektiv, men jeg kunne godt sætte spørgsmålstejn ved, hvor meget vi egentlig gør det. Det kan man tale med andre sundhedsprofessionelle om, men at tale med nogle, som egentlig interesserer sig for litteratur, det giver et helt andet perspektiv, for de kan noget med ord, analyser og perspektiver, som vi andre måske ikke helt kommer i nærheden af," forklarer Trine Borglit.

At læse digte og noveller sammen med andre sundhedsprofessionelle bidrager også til at anskue situationer på en ny måde.

"Vi er uddannede til hele tiden at se ting fra en andens synsvinkel, og ét er at tale om at gøre det på et teoretisk plan, men i de her timer gør vi det. Vi gør det på to niveauer, vi ser de forskellige perspektiver i de skønlitterære tekster, men i klasserummet har jeg en fortolkning og en mening om teksten, men så hører jeg andres, som kan være helt anderledes. Så indser man: Nå ja, sådan havde jeg slet ikke tænkt det," fortæller Stine Zeberg-Theisen.

Digte til personalemødet

Et er at have god tid til at fordybe sig i et digt som en del af et kursus, men kan

Jo mere man læser og får nogle teoretiske værktøjer til at arbejde med, desto bedre bliver ens forudsætninger for at være nysgerrig på andre, siger sygeplejerske Trine Borglit (t.v.). Hun og Stine Zeeberg-Theisen er ved at tage en kandidat i klinisk sygepleje og går til undervisning i kurset Narrativ Medicin.

KURSET

- Kurset består af seks undervisningsgange, hvor de studerende kan blive bedre til at fortolke patienter og borgers signaler og se kompleksiteten i relationer gennem skønlitteratur.
- Kurset benytter de litteraturvidenskabelige metoder nærlæsning og kreativ skrivning.
- Kurset er obligatorisk for medicinstuderende ved Syddansk Universitet og tilbydes som valgfag på den sundhedsfaglige kandidat.

litteraturen komme med ud af undervisningslokalet og med ind på arbejdspladserne? Det har Trine Borglit og Stine Zeeberg-Theisen også reflekteret over.

”Jo mere man læser og får nogle teoretiske værktøjer til at arbejde med, desto bedre bliver ens forudsætninger for at være nysgerrig på andre, reflektere og udforske deres verden, men det er bare et kørekort. Sidste undervisningsgang spurgte jeg, om det var noget, vi kunne tage med os ud, måske lave historiefortællinger sammen med vores kollegaer? Det synes jeg faktisk godt, vi kan. Jeg synes faktisk, det er hammervigtigt at træne evnen til at være nysgerrig på, hvad patienten tænker og oplever,” fortæller Trine Borglit.

”Der skal også være en kultur på arbejdspladser, hvor der er rum til at anskue tingene forskelligt og frit. Der kan jo godt være en bestemt kultur på arbejdspladser, at her gør vi tingene på en bestemt måde.

Sådan har vi gjort i mange år, og det bliver vi ved med. Så det kan godt blive en udfordring, men jeg håber virkelig, at vi kan tage det med os,” supplerer Stine Zeeberg-Theisen.

Dagens undervisning er ved at være ovre. Peter Simonsen forsøger at samle op på de studerendes tanker om digtet,

og han må skrive hurtigt for at få alle nuancerne på tavlen. Pia Tafdrups digt har ansporet mange tanker hos de studerende. Det afføder en betragtning fra underviseren:

”Tænk på litteraturen som et instrument,

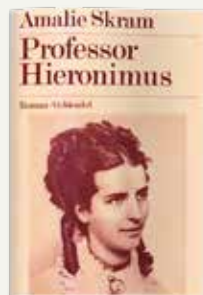
som en teknologi, man kan anvende, men uden helt at vide, hvad den gør på forhånd. Man kan ikke tage en puls med litteratur. Man kan ikke bruge den som lift, men hvis man bruger sin litterære fantasi, så er det jo et instrument til at lytte med og tælle menneskerytmer, og den kan løfte folk i overført betydning.” ©

Skønlitteratur kan give indblik i patienters situation og pårørendes perspektiver, men den bugner også med beskrivelser af sygeplejersker og læger. Her kan du finde inspiration til at udforske sundhed, sygdom og sygeplejersker i forskellige forfatterskaber.

Tekst **MARIA KRÆMER**

Amalie Skram
**PROFESSOR
HIERONIMUS**
(1895)

Den delvist selvbiografiske roman giver et godt indblik i 1800-tallets psykiatri. Romanen kan læses som et langt opgør med lægens og institutionens integritet.

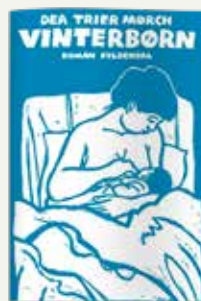
Tove Ditlevsen
GIFT
(1971)

Denne korte roman giver et indblik i Tove Ditlevsens eget liv og møder med sundhedsvæsenet, både som ung, gravid kvinde, men giver også et indblik i misbrugerens tilværelse.

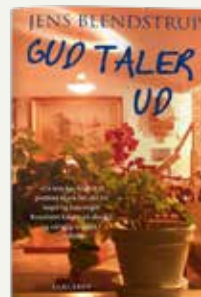
Dea Trier Mørch
VINTERBØRN
(1976)

Romanen foregår på Rigshospitalets fødselsafdeling omkring nytår 1975. Her møder kvinder fra alle samfundslag hinanden, hvor sociale forskelle udviskes af det hvide hospitalstøj og fællesskabet findes i moderskabet.

Jens Blendstrup
GUD TALER UD
(2005)

Forfatterjegets far, der gennem hele romanen kaldes for "Gud", bliver syg af kræft. Det har "Gud" svært ved at acceptere, og det berører hele familien i funkisvillaaen i Risskov.

LÆS SELV VIDERE

Pia Tafdrup
**TJAJKOVSKIJS
HESTE**
(2008)

Pia Juuls digtsamling kredser om faderens demenssygdom og de pårørendes oplevelser.

Maria Gerhardt
TRANSFERVINDUE
(2017)

Romanen udspiller sig på et fiktivt, luksuriøst hospice i Nordsjælland, hvor alle er klædt i hvidt. Internet og musik er forbudt, men man kan til gengæld vinterbade. En anderledes roman om livet som terminal kræftpatient.

Naja Marie Aidt
**HAR DØDEN TAGET
NOGET FRA DIG**
(2017)

Naja Marie Aidts søn døde efter en tragisk faldulykke. Sorgen indrammer bogen, men romanen var også Aidts måde at vinde sproget tilbage på.

Helle Helle
DE
(2018)

Hvordan taler man om alvorlig sygdom i familien? Måske ikke særlig meget og da slet ikke på 1980'ernes Lolland. Romanen handler om en ung kvindes forhold til sin kræftsyge mor.

Bjørn Rasmussen
JEG ER GRÅHVID
(2018)

Da hovedpersonens mand annoncerer, at han vil være far, forsøger hovedpersonen, forfatteren Bjørn, at stoppe sit alkoholmisbrug og få orden på sit liv, men det går ikke helt, som han har planlagt.

Bliv certificeret metakognitiv psykoterapeut

Danmarks eneste 4-årige uddannelse, hvor du opnår officiel MCT-Institute-certificering som metakognitiv psykoterapeut

- Metakognitiv terapi er en ny, effektiv og evidensbaseret terapiform med høj effekt mod angst-depression og PTSD-lidelser
- Optagelseskrav: 3-årig eller længere sundheds- eller socialfaglig uddannelse F.eks. læge, psykolog, sygeplejerske, socialrådgiver, jordmoder, pædagog o.lign.
- Uddannelsesstart i september 2019 i København

Læs mere om uddannelsen og tilmelding på <https://cektos.nemtilmeld.dk/652/>

Uddannelsesleder er psykolog Pia Callesen forfatter til bøgerne Lev Mere Tænk Mindre og Grib Livet Slip Angsten fra Politikens Forlag

Cektos
Center for Kognitiv & Metakognitiv Terapi

Amagerbrogade 114, 1. sal
2300 København S

Kontakt Pia Callesen
Tlf. 2268 4281
pia.callesen@cektos.dk

 CCBR
CLINICAL RESEARCH
BIOCLINICA RESEARCH NETWORK

Hoftesmerter eller knæsmarter fra slidgigt?

Vi søger for øjeblikket deltagere til et klinisk forskningsforsøg, der evaluerer et forsøgslægemiddel mod knæ- eller hoftesmerter i forbindelse med slidgigt.

Du kan måske deltage, hvis du:

- Er mindst 18 år gammel
- Har slidgigt i knæ- eller hofteled
- Lider af moderate til stærke smerter i hofte eller knæ
- Tager smertestillende midler, der ikke giver tilstrækkelig smertelindring

*Der gælder også andre kriterier.

Som forsøgsdeltager kan du få:

- Forsøgsmedicin eller placebo (inaktivt stof)
- Lægeundersøgelser som del af forsøget

For yderligere oplysninger angående dette forsøg om slidgigtsmerter i hofte og/eller knæ, eller for at læse mere, kan du besøge:

sy.osteoarthritisstudies.com

Forsøget er godkendt af Lægemiddelstyrelsen og Den Videnskabetiske Komité • Lægemiddelstyrelsen, EudraCT nr. 2016-005020-29 • Den Videnskabetiske Komité, jr.nr.: N-20170057

CCBR Aalborg

Hobrovej 42 D, 2. sal
ccbr.aalborg@bioclinica.com

9633 4720

CCBR Vejle

Orla Lehmannsgade 1, 3. sal
ccbr.vejle@bioclinica.com

7572 6066

CCBR Ballerup

Ballerup Byvej 222
ccbr.ballerup@bioclinica.com

4470 4470

I AUDIENS
HOS DRONNINGEN:

JEG HAVDE NÆR GLEMT MEDALJEN

Inger Becker har i de sidste 35 år dedikeret sit arbejdsliv til at hjælpe børn, unge og voksne med spiseforstyrrelser. Et felt, som hun ikke bare brænder for, men som også blev samtaleemnet, da hun takkede Dronning Margrethe for sin fortjenstmedalje.

Tekst **ANNIKA JEPPESEN**
Foto **CLAUS BECH**

”Pst!”. Geværet bliver taget op i favnen. ”Pst!”. De to gardere vender ryggen til hinanden og begynder at gå. Lyden af deres taktfaste skridt runger i Indre Slotsgård på Christiansborg Slot. Rundt om dem står audienssøgende i deres fineste tøj og smiler, mens deres pårørende har travlt med at forevige øjeblikket.

Inger Beckers gråhvide pagehår blæser i alle retninger. Selvom solen skinner, så er det stadig for køligt til at smide overtøjet en mandag morgen i maj. Hun smiler om kap med resten af de forventningsfulde, der skal i audiens hos Dronning Margrethe. Udadtil virker den 60-årige sygeplejerske afslappet.

”Jeg havde nær glemt at få medaljen med,” indrømmer hun, da hun fjerner halstørklædet, så fortjenstmedaljen i sølv kommer til syne.

Selvom Inger Becker ikke er royalist, så har hun alligevel brugt sin søndag på at tage vejen fra Aalborg til København

for at kunne give Dronningen et håndtryk denne mandag. For selv hun må erkende, at det er en unik oplevelse.

Da Dronningeporten åbner, farer en sitren igennem slotsgården. Inger Becker siger farvel til sin veninde og sætter i raskt tempo mod de to gardere. Kort tid efter forsvinder hun ind ad porten.

Dagligdagen med spiseforstyrrelser

I 1984 søgte Inger Becker en stilling i Børne- og ungdomspsykiatrien på Aalborg Universitetshospital, hvor hun fandt en interesse for patienter med spiseforstyrrelser. Interessen har siden vokset sig til et engagement og en stor specialviden, alt imens hospitalet fik en specialiseret af-

deling for spiseforstyrrelser i 2003, hvor hun i dag er sygeplejerske med specialfunktion og psykoterapeut. Sideløbende har hun i de sidste 12 år været bestyrelsesmedlem i Dansk Selskab for Spiseforstyrrelser (DSS).

”Dengang jeg skulle starte i specialet, tænkte jeg, at det måske kunne blive kedeligt, hvis jeg kun skulle arbejde med patienter med spiseforstyrrelser. Men jeg møder patienter med alle mulige former for diagnoser, hvor spiseforstyrrelse blot er en del af det. Så man skal også have en bred, klinisk erfaring med andre psykiske lidelser,” forklarer hun.

Inger Becker fortæller, at det stadig er et felt, som er præget af stereotype fore-

"Inger Becker har for nylig taget initiativ til et tværsektorielt samarbejde omkring gravide med spiseforstyrrelser. Det er et felt, der ellers ikke får meget opmærksomhed, mener hun."

FULDT FORTJENT

Her på siden kan du møde en sygeplejerske, som netop har modtaget Dronningens Fortjenstmedalje i sølv. Medaljen kan tildeles personer, som har gjort en fortjenstfuld indsats og uafbrudt har været ansat inden for den samme offentlige myndighed i mindst 40 år. Det er arbejdsgiveren for den kvalificerede medarbejder, som kan indstille til medaljen.

Modtagere af Dronningens Fortjenstmedalje tilbydes frokost med ledsager i Kvæsthuset efter audiensen på Christiansborg. Henv. receptionen Sankt Annæ Plads 30.

det er vigtigt at holde fast i håbet om forandring, ligegyldigt hvor sort det ser ud."

Mødet med Hendes Majestæt

Der er stille i slotsgården. Kun garderne med deres høje bjørneskindshuer står trofast tilbage foran den lukkede port, mens de sorte uniformsjakkers sølvknapper blinker i solen. Bag de mørkegrå mure sidder Inger Becker i en stor sal sammen med de mange andre audienssøgende, der venter på at møde dronningen.

Da det endelig bliver hendes tur, bliver hun ført ind i et forværelse, hvor en uniformeret medarbejder introducerer hende til det, der skal foregå om et øjeblik. Inger Becker skal både huske at neje, når hun træder ind i audiensgemakket, og når hun står foran dronningen for at give hånd og sige tak. Hvis hun derudover har noget på hjerte, skal hun ikke være afventende.

"Så var det jo bare at få sagt noget omkring mit engagement i spiseforstyrrelser. Det var jo meget kort, men alligevel havde jeg en god oplevelse med det. Hun var meget venlig, og hun er i stand til at skabe et rum, hvor man føler sig godt tilpas og afslappet ... eller relativt – man har jo lige nej to gange og står med handsker på," fortæller Inger Becker, og griner over den ambivalente følelse.

"Det var en meget fin oplevelse, som jeg ikke ville have været foruden, selvom jeg var i tvivl, om jeg ville det. Men de få minutter med hende var det hele værd." ●

stillinger og myter. Men rent fagligt er der heldigvis sket en stor udvikling.

"Tidligere har der været en forestilling om, at det handler om psykologiske problemstillinger, som udelukkende skulle behandles gennem samtalerapi. Så vi skulle tale om problemerne, indtil patienten holdt op med at være bange for at spise. Men vi kunne snakke og snakke, og vores patienter blev bare mere og mere syge. Fordi snakken hjælper ikke, hvis de ikke får noget at spise."

Det resulterer derfor også i, at Inger Becker og hendes kollegaer må håndtere mange konflikter med deres patienter.

"Jeg beder tit mine patienter om at gøre det, der er det allerværste – nemlig

at de skal i gang med at spise, og de skal holde sig i ro. Men det er jo det eneste, de ikke vil. For lige så snart de begynder at spise, så mærker de angsten og forestillingerne om, at kroppen vokser og bliver kæmpestor. Så kan de ofte blive meget vrede, fordi de oplever, at de aldrig kan gøre noget, der er godt nok," siger hun.

Men Inger Becker påpeger også, at arbejdet med spiseforstyrrelser ikke kun består af svære dage.

"Mange spørger, om det ikke er forfærdeligt eller sørgeligt. Det kan det godt være, men det kan også være sjovt. Jeg har også mange patienter, hvor vi har det rart sammen og får en god fortrolig kontakt, hvor vi også til tider kan pjatte. Så

VED RORET

Grete Christensen blev i 2009 formand for Dansk Sygeplejeråd. 10 år med mange flere medlemmer, masser af minder, erfaringer og ikke mindst ansvar som medlemmernes talerør.

Tekst **ANNIKA JEPPESEN** · Fotos **SØREN HOLM, SIMON KLEIN-KNUDSEN** og **BAX LINDHARDT**

D Som nummer 11 i rækken af formænd for Dansk Sygeplejeråd er Grete Christensen med til at skrive fagforeningens historie, da hun i 2009 vinder sin første valgkamp. Et årti senere, siger hun:

”Det har været spændende, arbejdsomt og berigende på mange måder. Fordi man – med det store ansvar, som der ligger i at være formand – også er nødt til at være enormt ydmyg overfor, at medlemmerne har kæmpestore forventninger til, hvordan vi kan løfte ikke bare den sundhedspolitiske dagsorden, men i høj grad også spørgsmålet om løn og arbejdsvilkår.” ●

I VALGKAMP 2009
 "Vi starter i en krisesituation, hvor alt er på nulpunktet. Organisationen var lagt ned efter konflikten i 2008, hvor alle sygeplejersker var udtaget til en konflikt, der varede i 60 dage. Så der var en kæmpe stor opgave i at få hele organisationen til at spille sammen – også med vores egne nye strukturer, hvor vi lige havde etableret os med fem regionale kredse fremfor 15 amtskredse. Så på den måde har vi både samfundsmæssigt haft en genopretningssituation, men vi har også i vores egen organisation haft behovet for at se på, hvordan vi samarbejder med de nye fem kredse, SLS og Lederforeningen mod nye mål."

O KLINIKBESØG 2013
 "Jeg har været rigtig meget ude og besøge medlemmer i klinikken for at få den stærke stemme til, at tingene ikke kun foregår herinde omkring. Det er ikke kun et spørgsmål om at være på Christiansborg eller sidde ved de centrale overenskomstforhandlinger. Det er et lige så stort spørgsmål om at være ude, hvor medlemmerne er."

A KONGRES 2016
 "Jeg har undervejs sammen med næstformændene stået i spidsen for, at vi også på kongresserne har arbejdet for – ikke bare at lave nye vedtægtsændringer – men faktisk at igangsætte nye modeller for, hvordan vi arbejder sammen

med medlemmerne på nye måder. Og hvordan vi får medlemmerne til at opleve, at det her er noget, vi ikke bare kan lægge hen til dem, vi politisk har valgt, men hvordan vi sammen kan være med til at løfte det faglige niveau. Det er vi i høj grad lykkedes med, og jeg synes, vi har fået mange medlemmer, som er vildt aktive. Både på den faglige bane, i de faglige selskaber og udadtil, men også på den organisatoriske bane. De er blevet meget talende, og de ytrer sig omkring de udfordringer, som der er." Kongressen i 2016 førte til udviklingsprojektet 'Sammen om DSR'.

R MED SUNDHEDSMINISTER ELLEN TRANE NØRBY 2018
 "Når vi sidder i dag og ser, at

alle vil have flere sygeplejersker, så er det jo resultatet af, at vi har fået talt sygeplejerskerne rigtig meget ind i den politiske dagsorden. Men samtidig også en situation, hvor sygeplejerskerne oplever at være presset til det yderste, og en situation, hvor vi i den grad bliver nødt til som samlet organisation at holde fast i, at der simpelthen er nogle rammebetingelser for arbejdslivet som sygeplejerske, der er blevet strammet ud over det tålelige. Det bliver man nødt til at forholde sig til for at fastholde de sygeplejersker, der er i Danmark. Samtidig med at man bliver nødt til at forholde sig til, at lønnen til nyuddannede sygeplejersker simpelthen er for lav, og det må vi få gjort noget ved."

Navne

Foto: NOVO NORDISK FONDEN

Professor Kirsten Lomborg, formand for Novo Nordisk Fondens Komité for Sygeplejeforskning, i midten omgivet af seks glade sygeplejerskere ved uddelingen af fondens stipendier.

FORSKENDE SYGEPLEJERSKER HÆDRET

Seks danske forskende sygeplejersker har som led i Novo Nordisk Fondens sygeplejefaglige forskningsprogram modtaget stipendier til støtte for deres forskning. Uddelingen skete ved fondens sygeplejefaglige dag, der var den fjerde af slagsen. Årets tema for ansøgningerne var "Fundamentals of Care". De seks forskere er:

- Anette-Juel Kynde, ph.d.-studerende
- Cathrine Bell, sygeplejerske, cand.scient.san., ph.d.-studerende
- Pia Krause Møller, RN, MPH, ph.d.-studerende
- Laus Sixtus Jensen, postdoc
- Ulla Riis Madsen, sygeplejerske, ph.d., MPH, ph.d.-studerende
- Vibeke Stenov, postdoc

Novo Nordisk Fonden uddeler årligt 21,3 mio. kr. til sygeplejeforskning.

Læs mere om prismodtagernes forskningsprojekter på novonordiskfonden.dk > Se alle nyheder > Stipendiemodtagere fejret ved Sygeplejefaglig Dag

NY LEDENDE OVERSYGE- PLEJERSKE ØJENKLINIK- KEN PÅ RIGSHOSPITALET

Kirsten Engelhard Nielsen er ny ledende oversygeplejerske i Øjenklinikken på Rigshospitalet, hvor hun tiltrådte den 1. maj. Kirsten Engelhard Nielsen kommer fra en stilling som ledende oversygeplejerske på Steno

Diabetes Center Copenhagen (SDCC), hvor hun har været de sidste 11 år. Hun har mere end 20 års ledererfaring fra både privat og offentligt sundhedsvæsen, og har i 10 år været medarbejder-valgt repræsentant i bestyrelsen for Steno Diabetes Center A/S (SDC).

Kirsten Engelhard Nielsen er 55 år og har bl.a. en master i organisationspsykologi fra Roskilde Universitet, en lean-projektleder-uddannelse fra Provana Business School og Sundhedsvæsenets Diplomuddannelse i ledelse/SDL.

NY KLINIKCHEF TIL ANÆSTESI- OG OPERATIONSKLINIK

Den 1. juli tiltræder Casper Claudius som klinikchef i Anæstesi- og operationsklinikken i HovedOrtoCentret på Rigshospitalet. Klinikken er en af landets førende inden for anæstesiologi- og traumeområdet og har over 300 ansatte. Casper Claudius afløser Jakob Trier Møller, som i januar sagde op i desperation over besparelser og manglende prioritering. Jakob Trier Møller havde bl.a. ansvaret for operations- og anæstesisygeplejerskerne.

Casper Claudius kommer fra en stilling som Afsnitsansvarlig overlæge på Anæstesiologisk afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg Hospitaler.

Ansættelsesudvalget lagde bl.a. vægt på Casper Claudius' "evner til at sikre samarbejde mellem faggrupper, ledelseslag og kliniske fagsøjler, herunder hans evner til at skabe følgeskab".

Mindeord

SUSANNE WIUM LARSEN

Det er med stor sorg, at vi modtog beskeden om, at Susanne ikke længere er iblandt os. Himlen har fået endnu en funklende stjerne. Susanne blev uddannet som sygeplejerske i november 1985 på Odense Sygehus. I februar 1986 blev hun ansat på Hjerte- medicinsk afdeling B1 og var der i 33 år.

Susanne vil blive husket som en fantastisk kollega med stor rummelighed og altid med patienterne i centrum. Hjertepatienterne var Susannes passion.

Susanne var vores klippe. Hende vi altid kunne henvende os til ved enhver tvivl i vores arbejde. Susanne kunne tolke de umuligste hjerterytmer og komplikationer, og vi gik aldrig forgæves, hvis vi havde brug for råd og vejledning. Susanne havde en lang og gennemgribende erfaring i sit fag, som hun delte ud af til stor gavn og glæde for både personale og patienter.

Susanne var patienternes advokat, hvilket betød, at hun ikke holdt sig tilbage, hvis hun var uenig i de beslutninger, der blev truffet på patienternes vegne. Susanne gik ind i en faglig diskussion for patienten, og argumentationen var altid faglig, saglig og ordentlig. Hun forventede også, at andre var velovervejede og faglige.

Susanne var glad, lattermild og altid med på lidt fest og ballade. Vi har mange gode, sjove og hyggelige minder fra vores fælles sammenkomster. Et godt grin stod Susanne ikke tilbage for, og hun tog ikke sig selv højtideligt – Susanne hun var helt nede på jorden og et helt igennem dejligt menneske, som efterlader et stort tomrum.

Vores tanker og medfølelse går til Susannes mand Johannes og deres familie.

Æret være Susannes minde.

Personalet, Afdeling B1 OUH

MARIE HAUGE

Marie Hauge, Thyregod, døde den 7. april på Kolding Sygehus, 90 år gammel.

Marie Hauge var født i Vonge. Hun var den yngste ud af en søskendeflok på otte, og det meste af hendes voksenalv boede hun i Vejle.

Marie Hauge blev uddannet sygeplejerske fra Give Sygehus. Herefter havde hun sit virke på forskellige sygehuse blandt andet på Bornholm og Tromsø i Norge. Hun tog videreuddannelse fra Danmarks Sygeplejehøjskole i Aarhus og var forstanderinde på henholdsvis Vejle Sygehus og Sygeplejerskolen i Vejle. Hendes arbejdsliv sluttede som leder af hjemmeplejen, sundheds- og sygeplejen i Egtved Kommune.

Marie Hauge vil blive husket som én, der krævede meget af sig selv, sine elever og ansatte, men samtidig var hun omsorgsfuld og anerkendende overfor den enkelte.

Hun var stolt af at være sygeplejerske og havde den glæde, at tre af hendes niecer blev sygeplejersker.

Marie Hauge var ugift, men havde den store rigdom at have 19 niecer og niveøer. Hun var meget betænksom, og hun bevarede sin humor, også i den sidste tid.

Marie Hauge holdt kontakt med tidligere kollegaer fra sygeplejerskolen.

De sidste tre år boede Marie Hauge på Sandbjerg Plejecenter i Thyregod, hvor hun oplevede en stor respekt for sit levede liv. Hun udtrykte stor taknemmelighed for at bo der og var altid glad og taknemmelig, når hun fik besøg af familie og venner.

Æret være Marie Hagues minde.

Marianne Kring Olesen, niece

Maria Bøttcher
5. semester
Københavns
Professionshøjskole

Trine Valbjørn
Madsen
5. semester
Via UC Viborg

Camilla Sonne
6. semester
Via UC Viborg

Line Knattrup Boock
6. semester
VIA UC Viborg

SARAH BREGNHØJ
5. semester
UC Diakonissestiftelsen

“ Jeg frøs, jeg blev ret chokeret over, hvor hurtigt det hele gik ...

En omgang skuldermassage bliver den udløsende årsag til tanker og samtaler om at sætte grænser, sige til og sige fra.

Allerede få dage inde i min klinikperiode på 5. semester skete der noget, som gik over mine grænser.

Den beboer, jeg skulle være kontaktperson for, tilbød at give mig en massage. Selvom jeg takkede pænt nej til ham, var han meget insisterende, og meget hurtigt kom han over og lagde en hånd på min skulder og begyndte at trykke.

Jeg frøs, jeg blev ret chokeret over, hvor hurtigt det hele gik, og at han ikke respekterede, at jeg sagde nej. Her sad jeg og kunne med det samme mærke, at det gik langt over mine grænser. Personligt såvel som fagligt. Men selvom jeg fik det på den måde, havde jeg svært ved at reagere i situationen, for på den ene side ville jeg ikke såre ham og få ham til at føle sig forurettet eller fløvt, og på den anden side vidste jeg godt med mig

selv, at det, som var ved at ske, ikke var i orden.

Efter episoden gik jeg til afdelingssygeplejersken. Hun lyttede til, hvad der var sket, og vi fik talt om vigtigheden af at sætte grænser, både som fagperson i sygeplejen og i forhold til ens personlige grænser, så man kan holde ud at være på arbejde.

Det er vigtigt at kunne sige fra, både som studerende, som sygeplejerske og som menneske.

Dagen efter spurgte afdelings- sygeplejersken ind til, hvordan jeg havde det med situationen, og hun forsikrede mig om, at hvis jeg var utryk ved beboeren, behøvede jeg ikke at være hans kontaktperson. Hun fortalte mig, hvordan hun selv plejede at reagere i den type situationer, og vi talte om, hvordan jeg kunne have reageret anderledes, og at det er helt okay at trække sig fra sådan en situation.

Hvor er det bare vigtigt som studerende at have en vejleder, man kan komme til, og hvor er jeg glad for, at jeg har været hos en sygeplejerske, som tog mig alvorligt og efterfølgende reflekterede over situationen med mig.

Måske bør der være et øget fokus på grænsesætning? Et øget fokus på at få italesat, at det også er i orden ikke at reagere på den måde, man ville ønske, man havde reageret på. For det der med gerne at ville være den gode studerende, som kan befinde sig i hvilken som helst situation og tackle den – det er ikke helt så nemt, som det måske lyder.

Jeg endte med at blive beboerens faste kontaktperson i den tid, jeg var på afdelingen. Det gik rigtig fint, og jeg ser tilbage på episoden som enormt lærerig og en, jeg ikke ville have været foruden. ●

MEDLEMSTILBUD

HOTEL KOLDINGFJORD

Hold sommerferie i Danmark

Book familieophold til medlemspris

dsr.dk/rabatter

LÅN & SPAR BANK

3 pct. i rente på de første 50.000 kr.
Danmarks bedste lønkonto kun for medlemmer

www.dsr.dk/rabatter

FORBRUGSFORENINGEN

Solbriller og sandaler?
Forny sommergarderoben med procenter

www.dsr.dk/rabatter

medela
mother's milk,
everyday amazing™

Calesca - Skånsom og sikker opvarmning af brystmælk

Calesca er en vandfri opvarmnings- og optøningsenhed, der optimerer og standardiserer behandlingen af brystmælk.

www.medela.dk/calesca

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr.
330025969

Hovedstaden
Frederiksberg Kommune
**Kastanjehavens Plejeboliger søger
1 sygeplejerske i aftenvagt 28 timer/uge**
Ansøgningsfrist: 26. juni 2019

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9.00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nº 8 — 2019
5. juni 2019

Nº 9 — 2019
31. juli 2019

Nº 10 — 2019
21. august 2019

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Henrik Boesen, på tlf. 4695 4189, hbo@dsr.dk

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer

Dansk Mediaforsyning ApS · Elkjærvej 19 st. · 8230 Åbyhøj
Tlf. 7022 4088 · e-mail: dsrjob@dmfnet.dk · www.dmfnet.dk
Her kan du også rekvirere medieinformation.

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nº 8 — 2019
10. juni 2019

Nº 9 — 2019
5. august 2019

Nº 10 — 2019
26. august 2019

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10 hos Dansk Mediaforsyning ApS

Udgivelsesdatoer

Nº 8 — 2019
24. juni 2019

Nº 9 — 2019
19. august 2019

Nº 10 — 2019
9. september 2019

Har du lyst til at
videreuddanne dig?

Se dine muligheder
for videre- og efter-
uddannelse på

www.dsr.dk/
videreuddannelse

Dansk
Sygeplejeråd

SENIORSAMMENSLOTNINGEN

Medlemmer, der er fyldt 55 år, er velkomne til Seniorsammenslutningens arrangementer

HOVEDSTADEN

Arthrose "Bliv klogere på GLAD"

Fysioterapeut Anja Meyer Reitesleder fortæller om arthrose "bliv klogere på GLAD"

Tid og sted: 12. juni 2019 kl. 14:00 - 16:00, Rådhusstræde 29, 3400 Hillerød

Arrangør: Seniorsammenslutningen i Kreds Hovedstaden, Nord

Tilmelding: Senest 8. juni til Bente Pedersen på tlf. 2345 8507 eller mail: bptvingsvej@gmail.com

Pris: 30 kr. for kaffe

Besøg på Christiansborg for seniorer i Kreds Hovedstaden

Vi mødes foran Christiansborg. Rundvisning v/Jacob Mark, folketingsmedlem for SF. Hvis der kommer mange på venteliste, bliver der arrangeret flere besøg, så alle kan komme med. Husk billed-id.

Tid og sted: 10. oktober 2019 kl. 11:00 - 14:00

Christiansborg, Folketinget, 1240 København K

Arrangør: DSR Kreds Hovedstaden

Tilmelding: www.dsr.dk/hovedstaden/arrangementer

Pris: Gratis

MIDTJYLLAND

Valg til Seniorsammenslutningen i DSR 2019-2021

I Kreds Midtjylland er følgende valgt til Landsforeningen for Seniorer i DSR (SESAM): Mette Bille, Griegsvej 13, 7500 Holstebro som Kreds Midtjyllands repræsentant og Susanne Eske Christensen, Pilegårdsvej 68 A, Kolt, 8361 Hasselager som suppleant.

Arrangør: Seniorsammenslutningen - DSR Kreds Midtjylland

NORDJYLLAND

Seniorsammenslutningen Kreds Nordjylland - Efterår 2019

Efterårsprogram 2019.

3. september kl. 09.00 - 16.30. Udflugt til Moesgård Museum Tilmelding fra 6. - 20. august. Bindende fra 20. august.

Pris 300 kr.

1. oktober kl. 14:00 - 16:00.

Foredrag ved centerleder Hanne Hostrup fra Rehabiliteringscenter Aalborg.

5. november kl. 14:00 - 16:00. Foredrag ved Henriette Jensen om sygeplejeforskning.

3. december kl. 11:00 - 15:00.

Julefrokost i Papegøjehaven AKKC. Tilmelding er bindende fra 28. november. Pris 250 kr.

Arrangør: DSR Kreds Nordjylland - Bitten Glenstrup Otte

Tilmelding: Birgit Hansen, tlf. 6084 6854

KREDSMØDER

SYDDANMARK

Pensionsmøde for alle aldre - Esbjerg

Pension er vigtig, uanset din alder. Derfor ønsker vi at give vores medlemmer god information og en hyggelig aften, med relevante og gode oplæg. Alle aktive medlemmer, seniorer og studerende er meget velkommen.

Tid og sted: 19. november 2019 kl. 17:00 - 21:00, FOA Esbjerg, Frodesgade 125 B, 6700 Esbjerg

Arrangør: DSR Kreds Syddanmark

Tilmelding: Senest den 11. november 2019.

Pris: Gratis

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/kredse/syddanmark/arrangementer

Pensionsmøde for alle aldre - Odense

Pension er vigtig, uanset din alder. Derfor ønsker vi at give vores medlemmer god information og en hyggelig aften,

med relevante og gode oplæg. Alle aktive medlemmer, seniorer og studerende, er meget velkommen.

Tid og sted: 5. december 2019 kl. 17:00 - 21:00, Odin Havnepark, Mødecenter Fabrikken, Lumbyvej 17F, 5000 Odense C

Arrangør: DSR Kreds Syddanmark

Tilmelding: Senest den 28. november 2019.

Pris: Gratis

Yderligere oplysninger:

www.dsr.dk/kredse/syddanmark/arrangementer

Temaeftermiddage om inkontinens

Kredsen udbyder to enslydende temadage eftermiddage med fokus på inkontinens. Dagene opbygges med en kombination af oplæg og cases.

Tid og sted: Den 23. september 2019 i Vejen og den 25. september 2019 i Fredericia. Sportshotel Vejen og DSR's lokaler i Fredericia.

Arrangør: DSR Kreds Syddanmark

Tilmelding: Vejen: Senest den 30. august 2019. Fredericia: Senest den 2. september 2019.

Tilmelding via arrangementskalendar på hjemmesiden eller ved at kontakte kredsen på tlf. 7021 1668

Pris: Arrangementet er gratis og der er forplejning undervejs

Yderligere oplysning:

www.dsr.dk/kredse/syddanmark

HOVEDSTADEN

Ung økonomi

Fyraftensmøde - særligt målrettet dig som er ung sygeplejerske og medlem af DSR. Bliv klogere på, hvordan du kan styrke din økonomi - nu og på lang sigt.

Tid og sted: 20. juni 2019 kl. 16:30 - 19:30, Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4.sal, 1360 København K

Arrangør: DSR Kreds Hovedstaden

Tilmelding: www.dsr.dk/hovedstaden/arrangementer

Pris: Gratis

KURSER

Landskursus for diabetesygeplejersker

Temaer: Brugerinvolvering, Diabetes og Patient Rapporterede Oplysninger, Kommunikation med etniske minoriteter, fødder, pumpebehandling og kulhydrattælling

Tid og sted: 1. november 2019 kl. 10:00 - 2. november 2019 kl. 16:00

Hotel Koldingfjord, Fjordvej 154, 6000 Kolding

Arrangør: Fagligt Selskab for Diabetesygeplejersker

Tilmelding: Medlemmer kan tilmelde fra 1. maj via tilsendt invitation. Ikke medlemmer kan tilmeldes fra 15. august.

Pris: Se nærmere på fagligt selskabs hjemmeside

Yderligere oplysninger: Se flere oplysninger på fagligt selskabs hjemmeside

MEDDELELSE

Indkaldelse til generalforsamling i FSUIS

Indkaldelse til generalforsamling i FSUIS den 17. september 2019 kl. 17.00 på

Hotel Kolding Fjord, Fjordvej 154, 6000 Kolding.

Dagsorden i følge vedtægterne. Forslag fra medlemmer, herunder forslag til bestyrelsesmedlemmer/suppleanter, skal være anmeldt til bestyrelsens formand senest 4 uger før den ordinære generalforsamling. Forslagene er på hjemmesiden senest 14 dage før generalforsamling.

Arrangør: FSUIS

Ansøgningsfrister Dansk Sygeplejeråds Stipendiefond

Ophold med start i september 2019: Ansøgningsfrist 1. juli 2019, bevillingsmøde 14. august 2019. Ophold med start i oktober 2019: Ansøgningsfrist 1. august 2019, bevillingsmøde 4. september 2019. Ophold med start i november 2019: Ansøgningsfrist 1. september 2019, bevillingsmøde 2. oktober 2019. Uddelingerne

fra Stipendiefonden går til studieophold, kongresser m.v. i udlandet. Se www.dsr.dk/stipendiefonden for ansøgningsfrister, retningslinjer og ansøgningskema.

Modtagere af Florence Nightingale medaljen beretter
Årets tre danske modtagere af Florence Nightingale Medaljen fortæller om deres spændende arbejde i verdens brændpunkter.

Foredraget vil blive indledt af sygeplejehistoriker Gunilla Svensmark, som vil fortælle om personen og myten bag Florence Nightingale.

Dansk Sygeplejehistorisk Museum holder åbent kl. 11-16 på dagen, hvis man ønsker at kombinere foredraget med et besøg på museet.

Tid og sted: Lørdag den 28. september kl. 14:30-16:30, Hotel Koldingfjord

Tilmelding: Deltagelse samt

evt. bestilling af kaffe/kage til Kirsten Abdalla på mail: kirstenabdalla@hotmail.com senest den 30. juni. 2019. Først til mølle, begrænset antal pladser.

Pris: Foredrag gratis, kaffe og kage kr. 89,-

Arrangør: Dansk Sygeplejehistorisk Museum/ Læger uden Grænser

Følg os på Facebook, hvor vi tipper om ledige stillinger og giver råd og info om job og arbejdsliv fb.com/dsakasse

Vi kender dit fag og arbejdsmarked

Hos DSA er du i gode hænder, uanset om du er studerende eller nyuddannet - i job eller ledig. Vi giver dig tryghed og er din samarbejdspartner igennem dit arbejdsliv.

Vores karrierekonsulenter har alle en sundhedsfaglig baggrund og erfaring fra dit arbejdsmarked.

Det bruger vi, når vi vejleder, rådgiver og coacher dig til at komme videre med din karriere eller til at finde arbejde. Vi vejleder også om efterløn, sygdom og barsel.

DSA.dk

DIN
SUNDHEDSFAGLIGE
A-KASSE

FERIEANNONCER

Alle annoncer skal indtastes via DSRs hjemmeside, www.dsr.dk/annoncering Vælg "Ferieannoncer" under "Annoncer i fagbladet Sygeplejersken".

Annoncerne må maksimalt indeholde 40 ord. Priserne for medlemmer er kr. 700,- ekskl. moms, ikke-medlemmer kr. 995,- ekskl. moms.

Faktura fremsendes, når bladet er udkommet.

ITALIEN HOS HANNE

På charmerende familiehôtel med hyggelige værelser og ferielejligheder i Rimini ved Adriaterhavets skønne sandstrand fra kr. 200/pers.

Eller nær TOSCANA, 2 natur-skønne landhuse med pejsestue, køkken, 2-3 værelser, 2 wc og lille have. Udlejes hele året fra kr. 3.800/uge.

Hanne Astrup Pietroni
Tlf. +39 335 8239863
www.hotel-dalia.it
hanne@hotel-dalia.it

BONDEGÅRDSIDYL PÅ VESTFYN

Ferielejligheder til 4, 5 og 6/7 pers. på 4-længet bondegårdsideyl ved Assens udlejes i sommerferien. Velegnet til børnefamilier.

www.kastanjegaarden.dk
Mobil 20 15 17 86

Trænger du til ...ferie?

Fritidshus i Gl. Skagen

Lej en af DSR's fritidsboliger ved de danske kyster. Ring til DEAS på telefon 7030 2210 eller klik ind på www.dsr-fritidsboliger.dk

“ DET MOTIVERER MIG AT BLIVE MÅLT OG VEJET

Fortalt til
LAURA ELISABETH LIND

Foto
PER MORTEN ABRAHAMSEN

KRISTINE FIIRGAARD, 28 år.
Nyt job: 1.8.2018 i Dansk Sundhedssikrings Sundhedscenter, hvor 40 sygeplejersker hjælper kunder til at få den bedste behandling.

Kom fra: Godt et år som kvalitets- og udviklingssygeplejerske i Glostrup Kommunes hjemmepleje.

den store omsorg, man dér kan give som sygeplejerske. Den tilfredshed som patienterne giver tilbage, når man står over for dem, rører på en anden måde end gennem røret. Her har vi kun ørerne. Men det kan også være en stærk oplevelse, for man kan fornemme meget gennem telefonen. Og så bliver man meget bevidst om sin egen retorik og stemmeføring. Jeg føler, jeg hjælper rigtig meget i mange tilfælde, og jeg trækker meget på min faglige viden. Vi har et stort ansvar, for vi skal ofte være i stand til at vurdere, hvad kunden fejler, og om kunden så skal i behandling offentligt eller privat. Det kan godt være, at det private er hurtigere, men det er ikke altid den bedste løsning. Der, hvor det kan være svært, er når nogen er meget plæderende for at få hjælp, men hvor de ikke er dækket rent forsikringsmæssigt. I det offentlige får alle hjælp. Sådan er det ikke her, men der hvor

“Kunderne fejler alt mellem himmel og jord. Det kan være kvinden med en knude i det ene bryst, der skal udredes i et kræftpakkeforløb, men som så ringer for at høre, om hun via sin forsikring hos os kan få hurtigere hjælp i det private. Men det kan også være manden, der ringer ind med en lille dut på tommelfingeren, som han gerne vil have undersøgt, eller dem, der ringer for at få krisehjælp efter dødsfald eller psykologhjælp pga. angst og depression. Det spænder meget bredt. Og alle specialer er inde over. Vores opgave er så at undersøge, hvor de kan få den bedste behandling ud fra de forsikringsvilkår, de har.

Da jeg søgte den opslåede stilling her, overvejede jeg, om jeg ville komme til at savne den kontinuerlige ansigt til ansigt-patientkontakt og

forsikringen ikke dækker, hjælper vi på den måde, vi kan, altså med vores faglige viden og erfaring, og det skal man være o.k. med.

Og det er jeg. Jeg valgte nemlig at sige op fra mit tidligere arbejde, både fordi jeg syntes, jeg gik meget på kompromis med min sygepleje og ofte gik hjem med en følelse af at være utilstrækkelig pga. de mange prioriteringer i mine opgaver. Men også fordi jeg gerne ville være et sted, hvor jeg blev målt og vejlet på mine resultater. For det motiverer mig. Det her er en privat virksomhed, hvor det også handler om kroner og øre og derfor også om, om man kan levere. Det var nok det, der drev mig, da jeg søgte stillingen. For jeg kan godt lide at levere godt. Det er længe siden, jeg har trivedes så meget i mit job. I de seks år, jeg har været uddannet, har jeg lavet en del skift og har bl.a. været i kommunen, på en medicinsk afdeling og undervist i sundhedsplatformen. Jeg har nok altid vidst, at jeg skulle noget helt andet end at være basissygeplejerske. Egentlig troede jeg, at jeg skulle læse en kandidatgrad. Men nu har jeg fundet glæde ved noget helt andet, hvor jeg stadig bruger min faglighed. Og hvor jeg kan jeg få lov til at jage succeserne.”

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og job-søgning på dsr.dk. Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karrieremuligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

DANSK SYGEPLEJERÅDS HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederfor-
eningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Anne Bendix Andersen
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Anne Tovborg

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Åbningstid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktop-
lysninger på kredsens
medarbejdere og for-
mandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hyldegård

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjaelland@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Jan Villumsen

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Ann Dahy

Fælles postadresse
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
8600 Silkeborg
Du er altid velkommen i
åbningstiden, men ring
og aftal tid.
Telefon: 4695 4600
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 13.00 - 15.00
Fre 10.00 - 13.00

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

EcoPark
Bautavej 1A
8210 Aarhus V
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Iben Gravesen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

POPULÆRE MODELLER TIL ARBEJDE OG FRITID

Spar mange penge på vores i forvejen lave priser
- uden at gå på kompromis med kvalitet og komfort!

praxis[®]

...gør din dag behagelig

**SPAR
50%**

Se flere KANON
tilbud på
praxiswear.dk

Model 25180 - Monaco

Sandaler til damer og herrer
med velcrolukning.
Indersål af ruskind.
Farve: Sort, Hvid
Størrelse:
Hvid: 36 - 43
Sort: 36 - 46
Normalpris 449,-

Model 25370 - Padova

Sportssko til damer
med snøre.
Farve: Sort - Hvid
Størrelse:
Hvid: 36 - 40
Sort: 38 - 40
Normalpris 449,-

Model 25290 - Parma

Damesandal med bagrem
og velcrolukning.
Indersål af ruskind.
Farve: Sort, Hvid
Størrelse:
Hvid: 37 - 40
Sort: 36 - 42
Normalpris 449,-

Model 25400 - Riva

Damesandal med bagrem og
velcrolukning.
Indersål af ruskind.
Farve: Sort - Hvid - Denim
Størrelse: 36 - 42
Normalpris 449,-

**1/2 PRIS
2 PAR KUN**

450,-

Model 25360 Garda

Damesandal med velcrolukning.
Skind med indersål af ruskind
Farve: Sort - Hvid - Blå
Størrelse: 36 - 42
Normalpris 449,-

SKECHERS

Model 910070 - Skechers
Womens Flex Appeal 2.0
Letvægts damesneaker. Overdel i blødt sokke-
lignende, sporty strikket stof.
Farve: Sort - Hvid - Navy
Normalpris 799,-
NU 639,20

MERRELL

Model 900010 - Merrell
Siena
Sandal i skind med aftagelig
bagrem
Farve: Sort
Normalpris 699,-
NU 559,20

BIRKENSTOCK

Model 940040 - Arizona Soft
Damesandal i skind med to remme over vristen.
Støddæmpende mellemsål.
Farve: Sort - Navy - Hvid
Normalpris 999,-
NU 799,20

BIRKENSTOCK

Model 940060 - Arizona
Damesandal i skind med to
remme over vristen.
Farve: Sort
Normalpris 699,-
NU 559,20

**20-50%
RABAT**

på Skechers, Birkenstock
og Merrell
Se hele udvalget på
praxiswear.dk

Tilbudet gælder til 12.07.2019 eller så længe lager haves . Fuld retur- og bytteret inden 30 dage.

Bestil på www.praxiswear.dk - eller 97 12 82 82

Praxis
Hammershusvej 16 i
7400 Herning